

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

(за матеріалами ГО "Українська асоціація зовнішньої політики", м. Київ)

Студентки 4 курсу, 16 групи,
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини» освітньої програми
«Міжнародний бізнес»

Семенченко Єва
Олегівна

Науковий керівник
науковий ступінь,
вчене звання

Кушнарєнко Наталія Петрівна
кандидат економічних наук,
старший викладач

Гарант освітньої програми
науковий ступінь,
вчене звання

Лежєп'юкова Вікторія Геннадіївна
кандидат економічних наук,
доцент

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права Кафедра світової економіки
Спеціальність, освітня програма
292 «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес»

Затверджую

Зав. кафедри _____

«__» _____ 20__ р

Завдання

на випускн кваліфікаційну роботу (проект) студентіві

_____ Семенченко Єві Олегівні _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах глобалізації (за матеріалами ГО «Українська асоціація зовнішньої політики», м. Київ)

Затверджена наказом ректора від «12» 01.2023 р. №37

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту)

23.05.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту) полягає в аналізі міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації на прикладі ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» та наданні пропозицій щодо розвитку міжнародної діяльності досліджуваного підприємства.

Об'єкт дослідження - міжнародна діяльність економічних суб'єктів.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації.

4. Перелік графічного матеріалу: в роботі використовуються 2 графіки, 5 таблиць та 8 додатків.

5. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1.1 Особливості та види міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації

1.2 Характеристика міжнародної діяльності громадських об'єднань

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ УКРАЇНИ

2.1. Дослідження стану та тенденцій розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів України

2.2. Пропозиції щодо розвитку міжнародної діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики»

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи (проекту)

№	Етапи підготовки ВКР	Строк виконання
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12.2022
2	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 10.02.2023
3	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 28.02.2023
4	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 26.04.2023
5	Подача готової ВКР на кафедру	до 23.05.2023
6	Попередній захист ВКР	за графіком (30.05.2023 – 10.06.2023)
7	Захист ВКР	за графіком (13.06.2023 – 24.06.2023)

8. Дата видачі завдання « _____ » _____ 20__ р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Кушнарєнко Наталія Петрівна _____

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Керівник освітньої програми Лежєпєокова В.Г. _____

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Завдання прийняла до виконання студентка

Семенченко Єва Олегівна _____

(прізвище, ініціали, підпис)

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Випускна кваліфікаційна робота Семенченко Є.О. присвячена актуальній темі міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації, виконана за матеріалами громадського об'єднання «Українська асоціація зовнішньої політики», м. Київ.

В роботі визначено особливості та види міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації, яка має значний вплив як на розвиток міжнародної торгівлі, так і на інші сфери життєдіяльності людства. Надано характеристику міжнародної діяльності громадських об'єднань, що відіграють важливу роль у міжнародних відносинах та сприяють розвитку економічних та соціальних процесів. Приділено увагу виникненню та поширенню громадських об'єднань та міжнародних неурядових організацій як явищу світового масштабу, що пов'язано з розвитком глобалізації і необхідністю у взаємодії між різними країнами та культурами. Проаналізовано розвиток міжнародної діяльності економічних суб'єктів України: проведено дослідження стану та тенденцій розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів України, окреслено напрямки міжнародної діяльності досліджуваного підприємства, головним завданням якого є посилення ролі громадянського суспільства у реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин України, та надано пропозиції щодо розвитку ГО «Українська асоціація зовнішньої політики».

Випускна кваліфікаційна робота Семенченко Є.О. є самостійною науковою роботою, що розкриває тему дослідження, поєднує економічне і суспільно-політичне бачення проблематики, містить тематичний аналіз та відповідні рекомендації, відповідає встановленим вимогам, та рекомендується до захисту перед комісією.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

_____ (підпис, дата)

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект)

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студентки

Семенченко Єви Олегівни

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник освітньої програми _____ Лежешко В.Г.

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____ Дугінець Г.В.

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 20____ р.

АНОТАЦІЯ

Семенченко Єва Олегівна. Міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах глобалізації (за матеріалами ГО "Українська асоціація зовнішньої політики", м. Київ).

Випускна кваліфікаційна робота присвячена актуальній проблемі міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації.

У роботі досліджуються особливості та види міжнародної діяльності економічних суб'єктів у змінюваному глобалізованому світі. Розглядається вплив глобалізації на економічну діяльність, висвітлюються основні аспекти цього процесу та його вплив на різні галузі економіки. Зокрема, розглядаються проблеми, пов'язані зі зміною конкурентного середовища, розширенням глобальних ринків та зміною взаємовідносин між економічними суб'єктами. Розглядається характеристика міжнародної діяльності громадських об'єднань. Аналізується роль та вплив ГО на міжнародну діяльність, зосереджуючись на їхньому внеску в розвиток міжнародних відносин, партнерство з урядами та міжнародними організаціями.

Проводиться дослідження стану та тенденцій розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в Україні, аналіз сучасних викликів та можливостей, з якими зіштовхуються економічні суб'єкти України в умовах глобалізації, а також висвітлюють ключові аспекти їхньої міжнародної діяльності. Надаються пропозиції щодо розвитку міжнародної діяльності ГО "Українська асоціація зовнішньої політики".

Ключові слова: міжнародна діяльність, глобалізація, громадські об'єднання, розвиток, тенденції, економіка.

ANNOTATION

Yeva Semchenko. Patronymic. International activities of economic entities in the conditions of globalization (based on the materials of the NGO "Ukrainian Association of Foreign Policy," Kyiv).

The graduation thesis is dedicated to the topical issue of international activities of economic entities in the context of globalization. The work explores the peculiarities and types of international activities of economic entities in the changing globalized world. The impact of globalization on economic activities is examined, highlighting the main aspects of this process and its influence on various sectors of the economy. Specifically, the problems related to changes in the competitive environment, expansion of global markets, and alteration of relations between economic subjects are discussed. The characteristics of international activities of public associations are also examined. The role and impact of NGOs on international activities are analyzed, focusing on their contribution to the development of international relations, partnerships with governments and international organizations.

The research focuses on the state and trends of international activities of economic entities in Ukraine, analyzing the current challenges and opportunities faced by Ukrainian economic subjects in the context of globalization. Key aspects of their international

activities are highlighted. Proposals for the development of international activities of the NGO "Ukrainian Association of Foreign Policy" are provided.

Keywords: international activities, globalization, public associations, development, trends, economy.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ..	5
1.1 Особливості та види міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації.....	5
1.2 Характеристика міжнародної діяльності громадських об'єднань.....	17
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ УКРАЇНИ	25
2.1. Дослідження стану та тенденцій розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів України	25
2.2. Пропозиції щодо розвитку міжнародної діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики».....	31
Висновки до розділу 2	38
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	45

ВСТУП

Актуальність. Глобалізація відкриває більші можливості для міжнародної торгівлі, інвестицій та міграції, але при цьому вона також створює нові виклики та ризики для економічних суб'єктів. Основні актуальні проблеми включають розрив між країнами розвинутого світу та іншими країнами, нерівність у розподілі доходів, зміни в трудовій зайнятості та зміни в економічних моделях. До цього додається нестабільність на міжнародних ринках, що може спричинити кризи, подібні до кризи 2008 року. Отже, збільшення ролі міжнародної діяльності економічних суб'єктів у глобальній економіці потребує глибокого аналізу та пошуку нових шляхів вирішення проблем, що виникають.

Останнім часом, на фоні активної глобалізації, зростає значення міжнародної діяльності економічних суб'єктів. Ця проблематика є актуальною і відображена в розробках вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, у працях вітчизняних вчених (І. Бідюка, М. Базарова, І. Бухарева, А. Колот, Г. Поліщука та інших) досліджується вплив глобалізаційних процесів на міжнародну діяльність економічних суб'єктів, а також особливості їхньої участі у світовій економіці. Зарубіжні дослідження також зосереджені на даній темі, у працях таких авторів, як Д. Сью та його колеги, Дж. Даніелс, М. Портер, Д. Джервіс та інші. Отже, дослідження міжнародної діяльності економічних суб'єктів є актуальним та має вагомий науковий та практичний значимість, що вимагає глибокого аналізу і дослідження даної проблематики.

Мета даної дипломної роботи полягає в аналізі міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації на прикладі ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» та наданні пропозицій щодо розвитку міжнародної діяльності досліджуваного підприємства.

Об'єктом дослідження є міжнародна діяльність економічних суб'єктів.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації.

Методи дослідження. Для досягнення поставлених завдань, у роботі використовувалися такі методи дослідження, як аналіз, узагальнення, класифікація та порівняння. Основна увага приділяється використанню міжнародних наукових джерел з цієї тематики та програмного забезпечення для збору та обробки інформації.

Інформаційне забезпечення дослідження базується на фахових міжнародних інформаційних джерелах, таких як електронні бібліотеки, бази даних та журнали, що опубліковані у мережі Інтернет, офіційні сайти українських і міжнародних організацій.

Структура випускної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1.1 Особливості та види міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації

Міжнародна діяльність економічних суб'єктів - це комплекс взаємодій з іншими суб'єктами на міжнародному рівні з метою розширення ринків збуту, залучення інвестицій, підвищення конкурентоспроможності та інших стратегічних цілей [6].

Особливості та види міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації залежать від багатьох факторів, таких як країна, ринок, галузь та тип діяльності. В цілому, міжнародна діяльність економічних суб'єктів може бути поділена на декілька видів, зокрема експорт, імпорт, прямі інвестиції, франчайзинг, ліцензування, аутсорсинг, транснаціональні корпорації та інші [10].

Однією з головних особливостей міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах глобалізації є необхідність адаптуватися до міжнародного бізнес-середовища та його вимог, що може вимагати змін в структурі компанії, її організації та стратегії. Наприклад, вимоги міжнародних ринків можуть спонукати компанії до зміни асортименту продукції або її характеристик, або до зміни способів продажу та маркетингових стратегій. Крім того, глобалізація може змінювати зв'язки між різними галузями економіки та сприяти зростанню важливості регіональних та міжнародних ланцюжків виробництва та постачання.

Міжнародна діяльність є однією з найважливіших складових економічної діяльності підприємств в умовах глобалізації. У зв'язку з посиленням міжнародної конкуренції та зростанням обсягів міжнародної торгівлі, підприємства все частіше стикаються з необхідністю розвивати свою міжнародну діяльність для збільшення прибутків та забезпечення стабільності свого бізнесу. Однак, міжнародна діяльність має свої особливості, які потребують детального вивчення та аналізу.

Однією з основних особливостей міжнародної діяльності є її багатовимірність. Вона включає в себе не лише зовнішню торгівлю товарами та послугами, але й взаємодію в галузі фінансів, інвестицій, транспорту, технологій та інші аспекти [3]. Крім того, міжнародна діяльність підприємств має свої особливості з точки зору ринків збуту, конкурентних умов, законодавства та культурних відмінностей.

Ще однією особливістю міжнародної діяльності є потреба у високій кваліфікації персоналу, що займається її розвитком та реалізацією. Здійснення міжнародної діяльності вимагає наявності фахівців з міжнародної економіки, знання іноземних мов та міжкультурної комунікації. Такі спеціалісти повинні бути готові до взаємодії з іноземними партнерами та враховувати національні культурні особливості, що можуть вплинути на успішність міжнародної діяльності [9].

Існує кілька видів міжнародної діяльності, що реалізуються економічними суб'єктами. Один з них - експорт, який полягає у постачанні товарів, послуг та технологій з країни виробника в інші країни. Експорт є одним з основних джерел валютних надходжень в економіку країни та сприяє її розвитку. За допомогою експорту компанії можуть отримати доступ до нових ринків та збільшити свою прибутковість, а також диверсифікувати ризики. Однак, щоб успішно працювати на міжнародному ринку, компанії повинні дотримуватись правил та норм, що регулюють міжнародну торгівлю, а також вивчати специфіку культури та побажання споживачів на різних ринках [11].

Імпорт - це здійснення закупівлі товарів, послуг та технологій з інших країн для задоволення внутрішніх потреб економіки країни-імпортера. Імпорт також може впливати на конкурентоздатність вітчизняних підприємств, що здійснюють аналогічне виробництво.

Інвестиційна діяльність передбачає здійснення капіталовкладень в інші країни з метою отримання прибутку або забезпечення доступу до нових ринків збуту. Інвестиційна діяльність може здійснюватися у формі прямих інвестицій, покупки акцій, облігацій та інших фінансових інструментів.

Транснаціональні корпорації є одним з головних економічних суб'єктів міжнародної діяльності, що мають значний вплив на світову економіку. Вони мають свої філії та підприємства в багатьох країнах, здійснюють міжнародну торгівлю та інвестування. Транснаціональні корпорації здатні вирішувати складні глобальні економічні проблеми, такі як зменшення бідності, забезпечення стійкого економічного зростання та збалансованого розвитку.

У таблиці 1.1 наведемо визначення та стислий перелік економічних суб'єктів.

Таблиця 1.1

Перелік економічних суб'єктів

№	Тип суб'єкта	Визначення
1	Домогосподарства	Особи або групи осіб, які споживають товари і послуги, надають робочу силу, отримують доходи та здійснюють інвестиції.
2	Підприємства	Організації, які виробляють товари або надають послуги з метою отримання прибутку, займаються інвестиціями та міжнародною діяльністю.
3	Уряди	Органи державного управління, які формують і реалізують економічну політику, забезпечують стабільність, регулюють міжнародні відносини та інвестиційний клімат.
4	Некомерційні організації	Структури, які займаються благодійністю, соціальними та екологічними проектами, та сприяють культурному та науковому розвитку. Вони також можуть брати участь у міжнародній діяльності.
5	Міжнародні організації	Установи та асоціації, які сприяють співпраці між країнами, регулюють міжнародні відносини та забезпечують стабільність світової економіки. Наприклад, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Всесвітня організація торгівлі.
6	Транснаціональні корпорації	Великі корпорації, які ведуть бізнес в кількох країнах та мають глобальну присутність. Вони здійснюють міжнародні операції та інвестиції.

Джерело: складено автором

Іншим учасником міжнародної діяльності є міжнародні громадські об'єднання, такі як неприбуткові організації та різні види об'єднань, що займаються питаннями соціального, економічного та екологічного розвитку. Такі організації здатні впливати на прийняття рішень владою та міжнародними організаціями, розробляти та впроваджувати проекти, спрямовані на зменшення бідності, захист прав людини та збереження навколишнього середовища.

Умови глобалізації також відображаються на зміні структури та складу міжнародної торгівлі. У зв'язку зі зростанням важливості торгівлі послугами в міжнародній економіці, розвиток таких нових секторів, як інформаційні технології та комунікації, стає дедалі важливішим.

У контексті глобалізації виникають такі нові види міжнародної діяльності, як аутсорсинг та офшоринг. Аутсорсинг полягає в передачі підприємством певних видів діяльності на зовнішніх підрядників, зазвичай з метою зменшення витрат і збільшення ефективності. Офшоринг же полягає в перенесенні виробництва або послуг за межі країни, зокрема у країни з меншими витратами на робочу силу та податковою привабливістю. Ці види міжнародної діяльності нерідко стають причиною соціальних та екологічних проблем як в країнах-донорах, так і в країнах-реципієнтах [39].

Однією з нових форм міжнародної діяльності є також глобальні ланцюги постачання, які забезпечують виробництво та розповсюдження товарів та послуг на світовому ринку. Вони включають в себе компанії з різних країн, які співпрацюють між собою, щоб забезпечити найбільш ефективний та економічний процес виробництва та постачання товарів. Глобальні ланцюги постачання можуть бути корисними для зниження витрат, розширення ринків збуту та підвищення конкурентоспроможності компаній, але вони також можуть бути вразливими до змін у світовій економіці та регулюванні [35].

Іншою формою міжнародної діяльності є іноземні інвестиції, які можуть бути прямими або портфельними. Прямі інвестиції включають здійснення інвестиційних проектів за межами країни безпосередньо в господарську діяльність, таку як створення спільних підприємств або придбання контрольного пакету акцій підприємств. Портфельні інвестиції, у свою чергу, передбачають придбання фінансових інструментів, таких як акції, облігації, інвестиційні сертифікати тощо. Іноземні інвестиції можуть мати значний вплив на економіку країни-отримувача, зокрема на рівень зайнятості, обсяги виробництва та експорту продукції, а також на науково-технічний розвиток та модернізацію виробництва. [40]

Крім того, іноземні інвестиції можуть мати і негативний вплив на економіку країни-отримувача. Наприклад, іноземні інвестори можуть здійснювати діяльність, спрямовану на отримання максимального прибутку, не звертаючи увагу на соціальну відповідальність та екологічні аспекти. Також, залежність від іноземних інвестицій може зробити економіку країни-отримувача більш вразливою до зовнішніх шоків та коливань на ринках.

Крім того, міжнародна діяльність економічних суб'єктів може здійснюватися через участь у міжнародних організаціях, таких як Всесвітня організація торгівлі, Міжнародний валютний фонд, Європейський Союз та інші. Ці організації надають можливості для співпраці та співробітництва між економічними суб'єктами з різних країн, регулюють міжнародну торгівлю, фінансові відносини та інші аспекти міжнародної діяльності.

Також слід зазначити, що глобалізація приводить до зростання конкуренції між економічними суб'єктами на міжнародному ринку, що спонукає їх до пошуку нових способів та інновацій у своїй діяльності. На сьогоднішній день міжнародна діяльність є необхідною умовою успішного розвитку більшості економічних суб'єктів та є важливим фактором змін у глобальній економіці. [16]

Крім того, глобалізація призвела до збільшення потоків міжнародної міграції, оскільки люди шукають роботу та кращі життєві умови в інших країнах. Це може мати як позитивний, так і негативний вплив на економіку країн-донорів та країн-реципієнтів. Крім того, глобалізація також призводить до зростання соціальної свідомості та культурного обміну між різними країнами, що може сприяти розумінню та толерантності між народами. [2]

Однією з найбільш актуальних тем у глобальній економіці є проблема сталих інвестицій, зокрема відносно екологічної сталості. Більшість економічних суб'єктів у всьому світі дедалі більше усвідомлює значення екологічних питань, і тому стає все більше зрозумілим те, що необхідно здійснювати інвестиції в екологічно сталий розвиток, щоб забезпечити майбутній успіх свого бізнесу. У зв'язку з цим, з'являються нові форми інвестицій, наприклад зелені облігації та інші інструменти зеленого фінансування, які дозволяють підтримувати проекти, спрямовані на

покращення екологічної стійкості, зменшення викидів та поліпшення якості повітря та води.

Крім того, глобалізація має значний вплив на розвиток міжнародної торгівлі. За останні десятиліття світовий експорт значно зріс, причому найбільше зростання спостерігалося в країнах з розвинутими економіками. Значне зростання міжнародної торгівлі створює нові можливості для економічного зростання та розвитку в різних країнах світу, але також може викликати деякі проблеми. Наприклад, деякі країни можуть стати залежними від імпорту товарів та послуг, що може мати негативний вплив на економіку та зайнятість в цих країнах.

Глобалізація також впливає на культурний аспект життя суспільства. З одного боку, вона сприяє взаємному впливу культур різних країн і розвитку глобальної культури, а з іншого - може призводити до згладжування національної специфіки та загрози втрати культурного багатства.

Важливим аспектом глобалізації є також її вплив на соціальну сферу. З одного боку, вона забезпечує збільшення доступності та різноманітності товарів та послуг для споживачів з усього світу. З іншого боку, глобалізація може призводити до зростання соціальної нерівності в країнах, де існує велика кількість незайнятих або низький рівень оплати праці.

Однією з найбільш актуальних проблем, пов'язаних з глобалізацією, є екологічний вплив, який вона має на планету. Зростання обсягів виробництва та транспортування товарів, зміни в структурі економіки та споживання ресурсів можуть призводити до забруднення довкілля та змін клімату. Відповідно, необхідно забезпечувати збалансований розвиток економіки та збереження природних ресурсів.

Загалом, глобалізація має багато позитивних та негативних наслідків, і важливо збалансувати її вплив на різні сфери життя суспільства. Це вимагає взаємодії між різними країнами та секторами економіки, а також розробки ефективних політик та регулювання на міжнародному рівні.

Глобалізація - це процес, що охоплює зростаючу взаємодію індивідів, компаній та країн з усього світу, і сприяє збільшенню обсягу міжнародної торгівлі,

інвестицій та міграції. Ідея глобалізації почала набирати популярність в другій половині 20 століття, але її історія сягає глибоко в історію світу.

Статистичні дані свідчать про те, що зростаючий обсяг міжнародної торгівлі є однією з ключових ознак глобалізації. За даними Всесвітньої організації торгівлі (WTO), обсяг світової торгівлі товарів і послуг збільшився з \$ 6,7 трлн у 1990 році до \$ 18,9 трлн у 2005 році. У 2020 році через пандемію COVID-19 світова торгівля скоротилася на 5,3% і склала \$ 18,89 трлн.

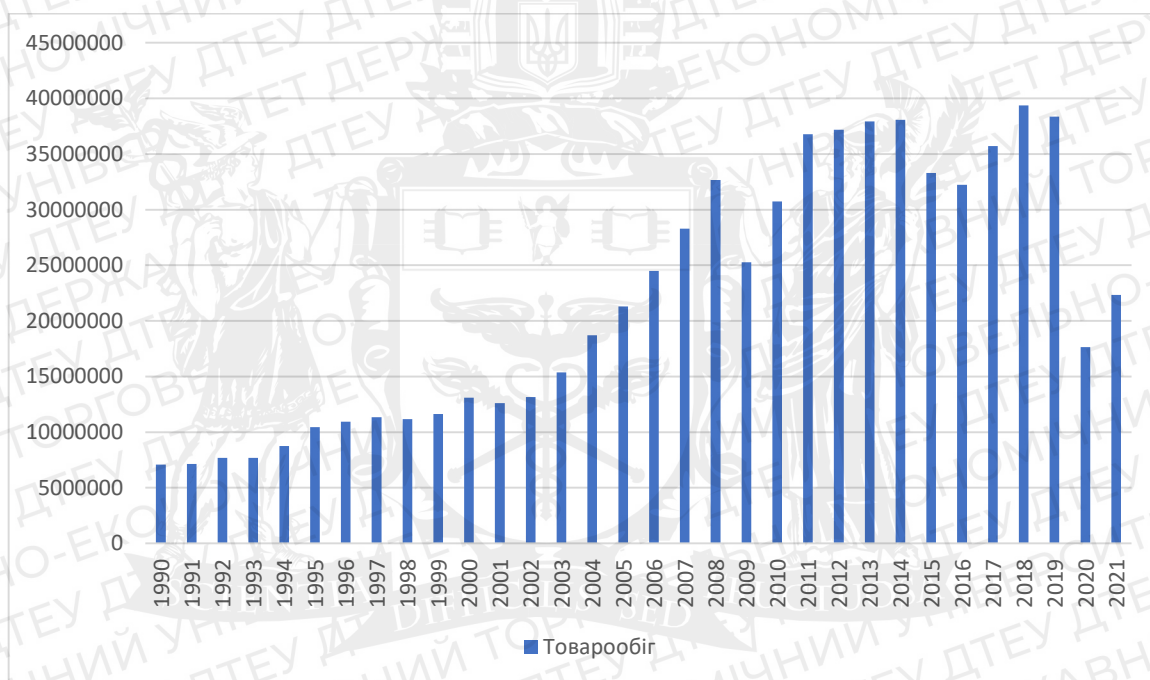

Рис. 1.1 Показники світового товарообігу з 1990 по 2021 роки, дол.

Джерело: складено автором на основі [43]

Зростаючий рух людей з однієї країни до іншої також є ознакою глобалізації. За даними Міжнародної організації з міграції (ІОМ), у 2020 році кількість мігрантів в світі становила більше 281 млн осіб, що складає близько 3,6% населення світу. Зокрема, у 2020 році було зареєстровано більше 2 мільйонів нових мігрантів.

Таблиця 1.2 показує основні країни, що приймають мігрантів, та кількість мігрантів у цих країнах у 2020 році. З таблиці видно, що США має найбільшу кількість мігрантів серед наведених країн. Німеччина та Росія займають друге і третє місця відповідно, а Саудівська Аравія, Великобританія, ОАЕ, Канада,

Австралія та Франція займають наступні позиції. Також, за таблицею можна зрозуміти, що ці країни є більш прихильними до міграції та мають високий попит на робочу силу з-за кордону.

Таблиця 1.2

Основні країни прийому мігрантів (2020 рік, загальна кількість)

Країна	Кількість мігрантів, млн
США	51,2
Німеччина	16,5
Росія	11,6
Саудівська Аравія	10,3
Великобританія	9,1
ОАЕ	8,3
Канада	8,2
Австралія	6,8
Франція	6,7

Джерело: складено автором на основі [43]

За останні роки торгівля та інвестиції продемонстрували тенденцію до зростання в Азії та Латинській Америці, натомість в Європі та Північній Америці відбувається зменшення. У той же час, міграція зростає до країн Європи та Північної Америки, але зменшується до країн Латинської Америки та Азії.

За даними WTO основні товарні групи, які становлять більшість світової торгівлі, - це машини та транспортні засоби, електроніка, хімічна продукція, нафта та газ. Також зросли обсяги торгівлі послугами, зокрема туризмом та інформаційними послугами. Таблиця 1.3 містить інформацію про обсяги світового експорту різних категорій товарів у 2021, 2020 та 2019 роках.

Таблиця 1.3

Світовий експорт товарів за групами продуктів

Product/Sector	2021	2020	2019
	млрд дол	млрд. дол	млрд. дол
Загальний товарообіг	22328088	17648397	19014239
Сільськогосподарська продукція	2162376	1803726	1782880
Їжа	1848012	1570025	1531509
Паливо та рудні продукти	3654527	2334297	3097493
Паливні матеріали	2547614	1576992	2366575

Продовження таблиці 1.3

Промислова продукція	14866069	12140264	12744423
Залізо та сталь	585704	363885	419147
Хімічні речовини	2785154	2208882	2203152
Фармацевтика	880574	734493	669747
Машини та транспортні засоби	7343503	6163584	6496381
Офісне та телекомунікаційне обладнання	2541711	2123616	2025567
Обробка електронної інформації та офісне обладнання	821449	694362	669999
Телекомунікаційне обладнання	732982	638499	640902
Інтегральні мікросхеми та електронні компоненти	987280	790755	714666
транспортні засоби	2121474	1823494	2165637
Автомобільна продукція	1471054	1273528	1506349
Текстиль	354269	328549	305638
Одяг	548830	450092	495396

Джерело: [43]

Загалом, обсяг зовнішньої торгівлі зріс з 17,648 млрд. доларів у 2020 році до 22,328 млрд. доларів у 2021 році. Найбільшими категоріями експорту є "Промислова продукція" (14,866 млрд. доларів у 2021 році), "Машини та транспортні засоби" (7,343 млрд. доларів у 2021 році) та "Паливо та рудні продукти" (3,654 млрд. доларів у 2021 році).

Найбільші зростання зафіксовані в категоріях "Паливні матеріали" (з 1,576 млрд. доларів у 2020 до 2,547 млрд. доларів у 2021 році), "Автомобільна продукція" (з 1,273 млрд. доларів у 2020 до 1,471 млрд. доларів у 2021 році), "Телекомунікаційне обладнання" (з 638 млрд. доларів у 2020 до 732 млрд. доларів у 2021 році).

Також можна побачити, що категорії "Промислова продукція", "Машини та транспортні засоби" та "Паливо та рудні продукти" складають основну частину загального обсягу торгівлі, а категорії "Офісне та телекомунікаційне обладнання", "Автомобільна продукція" та "Текстиль" є менш значущими вкладниками у загальний обсяг торгівлі.

Наведемо динаміку змін у рис. 1.2.

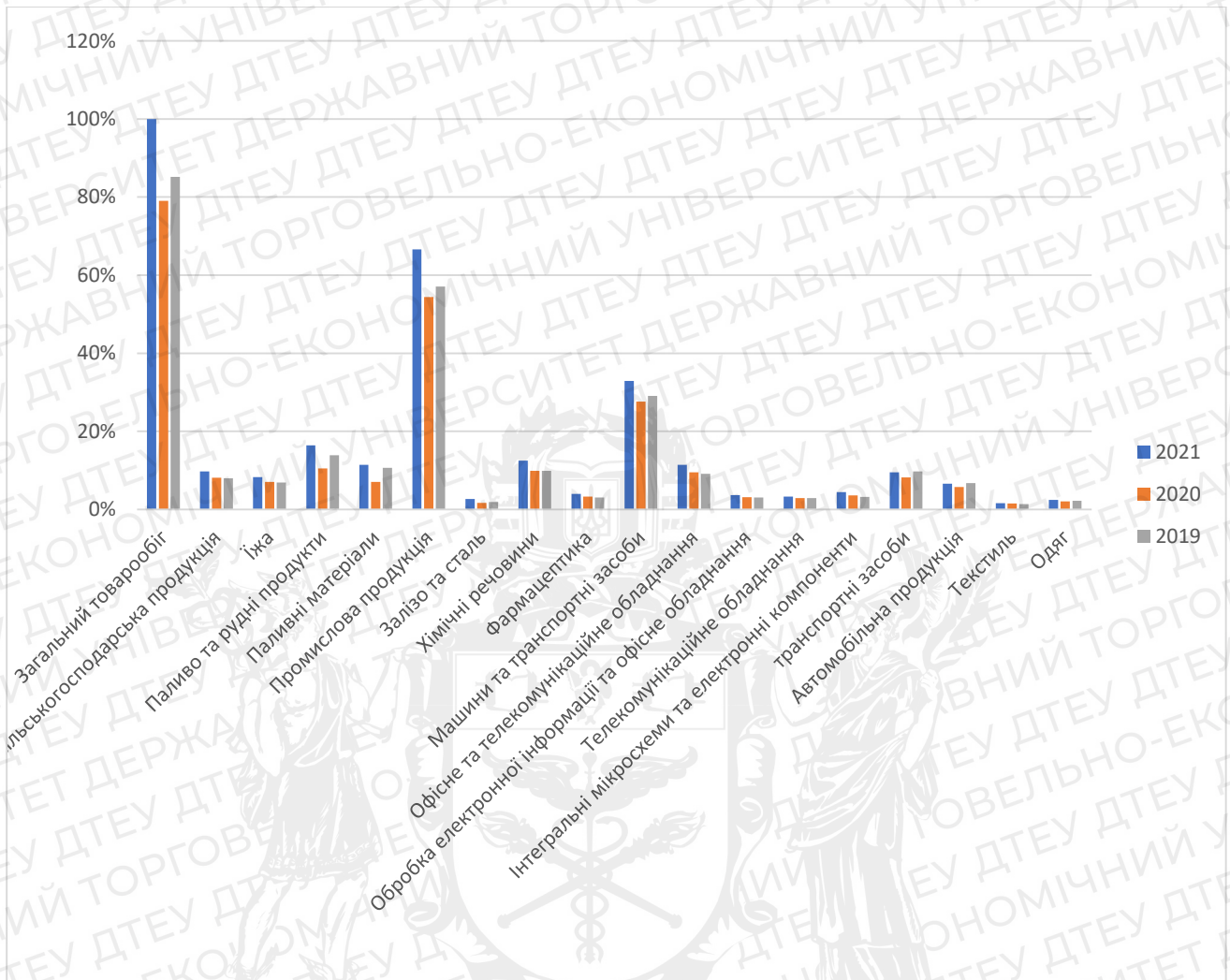

Рис 1.2 Динаміка світового експорту товарів за групами продуктів

Джерело: [43]

Загальний товарообіг у 2021 році був найвищим порівняно з 2020 та 2019 роками, склавши 100%. У 2020 році товарообіг склав 79% від показника 2021 року, а у 2019 році – 85%.

1. Промислова продукція домінує в структурі товарообігу, склавши 67% у 2021 році, 54% у 2020 році та 57% у 2019 році.
2. Сільськогосподарська продукція та їжа мають стабільні показники відсоткового співвідношення усіх трьох років, з незначними коливаннями.
3. Сектор палива та рудних продуктів зазнав зниження у 2020 році, склавши лише 10% від загального товарообігу, але відновився до 16% у 2021 році.
4. Машини та транспортні засоби відіграють важливу роль у загальному товарообігу, з показниками 33% у 2021 році, 28% у 2020 році та 29% у 2019 році.

5. Загальний обсяг товарообігу телекомунікаційного обладнання та інтегральних мікросхем дещо зріс протягом трьох років.

6. Текстиль та одяг мають стабільні показники відсоткового співвідношення усіх трьох років, з незначними коливаннями.

Наведемо в таблиці 1.4 статистику імпорту товарів за групами продуктів.

Таблиця 1.4

Імпорт товарів за групами продуктів - щорічно

Reporting Economy	Product/Sector	2021	2020	2019
		млрд. дол	млрд. дол	млрд дол
World	SI3_AGG - TO - Загальний товарообіг	22586577	17878604	19337525
World	SI3_AGG - AG - Сільськогосподарська продукція	2195839	1846498	1827754
World	SI3_AGG - AGFO - Їжа	1875643	1603191	1559529
World	SI3_AGG - MI - Паливо та рудні продукти	3856740	2436222	3184280
World	SI3_AGG - MIFU - Паливні матеріали	2614778	1604143	2361464
World	SI3_AGG - MA - Промислова продукція	15787681	13014925	13773804
World	SI3_AGG - MAIS - Залізо та сталь	569934	370537	433350
World	SI3_AGG - MACH - Хімічні речовини	2880389	2299990	2309071
World	SI3_AGG - MACHPH - Фармацевтика	896237	764525	708108
World	SI3_AGG - MAMT - Машина та транспортні засоби	7972190	6705851	7157514
World	SI3_AGG - MAMTOF - Офісне та телекомунікаційне обладнання	2826563	2362581	2261984
World	SI3_AGG - MAMTOTEP - Обробка електронної інформації та офісне обладнання	828552	712091	683299
World	SI3_AGG - MAMTOTTL - Телекомунікаційне обладнання	789152	685941	693831
World	SI3_AGG - MAMTOTIC - Інтегральні мікросхеми та електронні компоненти	1208859	964548	884854
World	SI3_AGG - MAMTTE - транспортні засоби	2133933	1853459	2258745
World	SI3_AGG - MAMTAU - Автомобільна продукція	1478865	1283958	1538657
World	SI3_AGG - MATE - Текстиль	389696	361403	335601
World	SI3_AGG - MACL - Одяг	576812	489815	538263

Джерело: [43]

Таблиця показує імпорт товарів за групами продуктів за три роки - 2019, 2020 і 2021. За цими даними, загальний імпорт товарів зріс на 4,4% між 2020 та 2021 роками. За період з 2019 по 2021 роки спостерігається загальне збільшення імпорту товарів на 16,9%.

У таблиці видно, що найбільшою групою імпортованих товарів є промислова продукція (МА), яка складає понад 70% від загального імпорту товарів. Найбільші торговельні партнери у цій групі - Китай та Німеччина.

Також значну частину імпорту становлять машини та транспортні засоби (МАМТ) і паливні матеріали (MIFU), які складають відповідно 15,6% та 12,2% від загального імпорту товарів. У групі машин і транспортних засобів, основними країнами-постачальниками є Японія, США та Німеччина.

Одяг (МАСЛ) та текстиль (МАТЕ) становлять менші долі від загального імпорту товарів, проте теж є важливими групами товарів. Основними країнами-постачальниками в цих групах є Китай, Бангладеш та В'єтнам.

Також, у таблиці можна побачити, що найбільший приріст імпорту відбувся в групі паливних матеріалів (MIFU), де він збільшився майже на 62% між 2020 та 2021 роками. Це може бути пов'язано зі зростанням попиту на енергію у світі, підвищенням цін на нафту та газ та збільшенням розвитку економік деяких країн.

Таблиця показує обсяг торгівлі країнами у доларовому еквіваленті. Найбільший обсяг торгівлі мають Канада та Мексика, що є великими торговельними партнерами США в рамках Північноамериканського договору про вільну торгівлю (NAFTA). Китай є третім за величиною торговельним партнером США, в той час як Японія, Німеччина та Великобританія є менш значущими партнерами, але все ще мають великий обсяг торгівлі з США. Південна Корея, Нідерланди та Франція займають деяке нижче позиції у рейтингу торговельних партнерів США, але все ж є значущими партнерами для країни.

1.2 Характеристика міжнародної діяльності громадських об'єднань

Громадські об'єднання відіграють важливу роль у міжнародній політиці та взаємодії з державними структурами та міжнародними організаціями. Вони допомагають здійснити контроль за діяльністю державних структур, беруть участь у процесі прийняття рішень та впливають на формування міжнародної думки.

Громадські об'єднання - це добровільні, самоорганізовані структури громадян, які об'єднуються за певною спільною метою і мають статус юридичної особи.

Класифікація громадських об'єднань може бути різною в залежності від підходу. Наприклад, можна виділити такі типи громадських об'єднань:

- благодійні фонди та організації;
- професійні спілки та організації;
- політичні партії та рухи;
- спортивні організації та клуби;
- культурно-мистецькі організації та фонди;
- релігійні організації та церкви;
- екологічні та громадські організації.

Виникнення та поширення громадських об'єднань та міжнародних неурядових організацій (МНО) є явищем світового масштабу, яке почало активно розвиватися з середини ХХ століття. Це пов'язано з розвитком глобалізації, яка зумовила зростання необхідності у взаємодії між різними країнами та культурами.

У багатьох країнах діяльність громадських об'єднань регулюється законодавством. В Україні, наприклад, законодавча база включає Конституцію, Закон про громадські об'єднання, Закон про благодійну діяльність та Закон про некомерційні організації. Також важливу роль в регулюванні діяльності громадських об'єднань відіграють міжнародні договори, зокрема, Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод, що передбачає право на свободу об'єднання.

Одним із аспектів міжнародної діяльності ГО є їхня участь у формуванні світової громадської думки та мобілізації населення для виконання соціальних та екологічних цілей. За словами В. Буланової та Л. Даниленко, громадські об'єднання є "важливими драйверами міжнародного розвитку та забезпечення участі громадян у процесах прийняття рішень". Ці організації виконують функції, які традиційно були відведені державам, зокрема в галузі прав людини, розвитку, гуманітарної допомоги, боротьби з корупцією та інших. [1]

Іншим важливим аспектом міжнародної діяльності громадських об'єднань є їхня участь у міжнародних мережах та альянсах з метою співпраці та обміну досвідом. За словами М. Рогуля "в умовах глобалізації інформації громадські організації стають все більше глобальними за своїм походженням та спрямуванням діяльності" [20]. Ці мережі та альянси дозволяють громадським об'єднанням об'єднуватися з різними країнами з метою спільної діяльності та розвитку глобальної співпраці.

Окрім того, громадські організації активно беруть участь у роботі міжнародних організацій та програм, спрямованих на вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату, енергетична безпека, бідність, насильство та інші. Як стверджує О. Петрова "громадські організації виступають на міжнародній арені як важливі учасники у формуванні глобальної політики". Вони виконують функцію контролю за роботою міжнародних організацій та вимагають відповідальності від них за їхні дії [19].

Зокрема, українські громадські організації беруть активну участь у міжнародній діяльності та сприяють зміцненню міжнародної співпраці. Одним із прикладів може бути участь громадських організацій у проекті "Eastern Partnership Civil Society Forum"(Форум громадянського суспільства Східного партнерства), який було започатковано Європейським Союзом з метою підтримки та розвитку громадянського суспільства в країнах Східного партнерства. Українські громадські об'єднання, які беруть участь у проекті, займаються різними питаннями, включаючи права людини, розвиток, демократію, культуру, екологію та інші [34].

Одним з прикладів успішної міжнародної діяльності українських громадських організацій може бути акція "Заклик до дії", яка була започаткована українською громадською організацією "100% Life" з метою забезпечення доступу до ліків для людей, які живуть з ВІЛ/СНІД. У рамках акції було зібрано понад 20 тисяч підписів під петицією до президента України, що дозволило привернути увагу до проблеми та змусити уряд звернути на неї увагу. Діяльність українських громадських об'єднань з метою захисту прав людини та боротьби з корупцією також отримує підтримку міжнародних організацій, наприклад, "Amnesty International Ukraine" та "Transparency International Ukraine". [28]

Загалом, міжнародна діяльність громадських об'єднань важлива не тільки для розвитку конкретних країн, а й для забезпечення глобальної стабільності та співпраці. Їхні зусилля спрямовані на розв'язання важливих проблем, що стосуються всього світу, від зміни клімату до боротьби з насильством та бідністю. У своїй роботі громадські організації не тільки представляють громадські інтереси, а й сприяють побудові ефективної глобальної системи, здатної вирішувати глобальні виклики та проблеми.

Згідно з дослідженням Voli та Thomas [30], громадські об'єднання здійснюють давальницьку та реагуючу стратегії для досягнення своїх цілей у міжнародній політиці. Давальницька стратегія полягає у формуванні міжнародних союзів та альянсів для досягнення конкретних цілей. Реагуюча стратегія передбачає відповідь на конкретні події, наприклад, прийняття законів, рішень або дій держав. Наприклад, в рамках Організації Об'єднаних Націй (ООН) громадські організації можуть формувати союзи для впливу на прийняття рішень на міжнародному рівні.

Згідно з дослідженням Teegeen, Doh та Vachani [41], взаємодія громадських об'єднань з державними структурами та міжнародними організаціями є важливим елементом в забезпеченні реалізації різних проектів та програм, таких як боротьба зі зміною клімату, розвиток, права людини та боротьба з корупцією.

Реагуюча стратегія передбачає відповідь на конкретні події, наприклад, прийняття законів, рішень або дій держав. Ця стратегія використовується для захисту прав людини, природних ресурсів, боротьби з корупцією та інших проблем.

Один з прикладів громадських об'єднань, які здійснюють давальницьку стратегію, є Greenpeace. Організація виступає за охорону довкілля, пропагує використання альтернативних джерел енергії та розробляє плани для боротьби зі зміною клімату. Greenpeace проводить різні акції, щоб привернути увагу до цих питань та змусити державні структури прийняти відповідні заходи. Організація взаємодіє з міжнародними організаціями, такими як Міжнародне агентство з атомної енергії та ООН.

Іншим прикладом громадських об'єднань, які взаємодіють з міжнародними організаціями, є організація Human Rights Watch. Організація виступає за захист прав людини та боротьбу з порушеннями прав. Human Rights Watch проводить різні заходи, такі як проведення досліджень, публікації звітів, співпрацю з міжнародними організаціями, щоб привернути увагу до проблем та забезпечити реалізацію прав людини у різних країнах. Організація також залучається до процесу формування міжнародної думки та впливає на прийняття рішень відповідних організацій, наприклад, ООН.

Громадські об'єднання мають різні форми та типи. Вони можуть бути зареєстровані як некомерційні організації, благодійні фонди, торгові об'єднання, профспілки, політичні партії та інші. Згідно з дослідженням Salamon та Anheier [29], громадські об'єднання можуть бути класифіковані у чотири категорії: благодійні організації, соціальні організації, професійні асоціації та політичні партії.

Благодійні організації зазвичай займаються питаннями громадського благополуччя та допомагають людям у складних життєвих ситуаціях. Соціальні організації спрямовані на розв'язання проблем соціальної справедливості та економічного розвитку. Професійні асоціації об'єднують фахівців з певних галузей для захисту їхніх інтересів та підвищення кваліфікації. Політичні партії мають на меті досягнення політичних цілей та вплив на політику держави.

Громадські об'єднання співпрацюють з різними міжнародними організаціями, такими як ООН, Європейський Союз, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та інші. Ці організації допомагають громадським об'єднанням у реалізації їхніх цілей та надають фінансову підтримку та експертну допомогу.

ООН є однією з найбільших міжнародних організацій, з якою співпрацюють громадські об'єднання. Ця організація займається різними питаннями, такими як міжнародний мир та безпека, здоров'я, права людини, розвиток та інші. Громадські об'єднання можуть взаємодіяти з різними підрозділами ООН, такими як Всесвітня організація охорони здоров'я, Управління Верховного комісара ООН з прав людини, Програма розвитку ООН та інші.

Європейський Союз є ще однією важливою міжнародною організацією, з якою співпрацюють громадські об'єднання. Ця організація займається питаннями економічного розвитку, соціальної справедливості та прав людини в країнах-членах. Громадські об'єднання можуть брати участь у роботі з розробки законодавства та програм, що реалізуються на рівні Європейського Союзу.

Міжнародний валютний фонд та Світовий банк займаються питаннями міжнародних фінансів та розвитку. Ці організації надають фінансову підтримку країнам, які потребують допомоги у розвитку своєї економіки та соціальної інфраструктури. Громадські об'єднання можуть взаємодіяти з цими організаціями, щоб забезпечити прозорість та ефективність використання отриманих коштів та зробити внесок у розробку проектів, спрямованих на розвиток країн-отримувачів допомоги.

Україна має багато громадських організацій, які працюють над різними питаннями, важливими для суспільства. Наведемо стислий перелік громадських об'єднань у таблиці 1.5.

Ці та інші громадські організації в Україні є важливим елементом громадянського суспільства та забезпечують захист прав та інтересів громадян, а також впливають на процеси прийняття рішень на різних рівнях управління. Згідно з даними Державної служби статистики України, станом на 1 січня 2022 року в Україні було зареєстровано 96 543 громадських об'єднань, 2 071 союзів

громадських об'єднань, 26 915 релігійних організацій, 28 792 профспілки, 318 творчих спілок, 20 498 благодійних організацій та 1 730 самоорганізованих органів в Україні. Дані не включають ГО, зареєстровані в Автономній Республіці Крим або місті Севастополь, оскільки до цих територій немає доступу. [32, с. 291]

Таблиця 1.5

Імпорт товарів за групами продуктів - щорічно

Громадська організація	Короткий опис
Центр громадянських свобод	Займається захистом прав людини та підтримкою громадської активності в Україні.
Харківська правозахисна група	Займається захистом прав людини, протидіє корупції та іншими важливими питаннями в Харкові та області.
ГО Ліга прав інтернету	Займається захистом прав користувачів Інтернету та протидіє цензурі в мережі.
Громадська організація "ВО "Свобода"	Займається питаннями захисту прав та свобод громадян, боротьбою з корупцією та політичними репресіями.
Центр прав людини "Солідарність"	Займається захистом прав людини, протидіє корупції та іншими важливими питаннями.
Інститут розвитку міста	Займається розвитком міських громад та місцевого самоврядування.
Екоправо	Займається захистом природних ресурсів та екологічних прав громадян.
Центр гендерної культури	Займається питаннями гендерної рівності та протидії дискримінації.
ГО "Детектор медіа"	Займається питаннями свободи слова та медіа-свободи в Україні.

Джерело: складено автором

У вересні 2021 року уряд прийняв Національну стратегію розвитку громадянського суспільства на 2021-2026 роки. Національна стратегія визначає чотири стратегічні цілі для розвитку ГО: забезпечення ефективних процедур громадської участі у розробці та впровадженні державної політики; створення сприятливих умов для формування та інституційного розвитку установ громадянського суспільства; стимулювання участі ГО в соціально-економічному розвитку країни; та створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці. Стратегія, яка включає посилення на міжнародні стандарти, пов'язані з розвитком громадянського суспільства, також містить стратегічні завдання та очікувані результати. Було також розроблено план впровадження на 2021-2022 роки. [21]

Українські громадські організації активно впливають на формування суспільства та процеси прийняття рішень на різних рівнях управління. Вони є важливим елементом громадянського суспільства, який забезпечує захист прав та інтересів громадян, а також веде роботу з популяризації знань та розвитку різних сфер життя країни. Важливою рисою громадських організацій є їхній незалежний статус, що дає можливість вільно та об'єктивно висловлювати свої погляди і діяти на користь громадян.

Громадські об'єднання є важливим елементом в суспільстві, який забезпечує захист прав та інтересів громадян, впливає на процес прийняття рішень державними структурами та міжнародними організаціями та сприяє розвитку громадських ініціатив та проектів. Взаємодія громадських об'єднань з міжнародними організаціями є важливим елементом у реалізації їхніх стратегій та досягненні поставлених цілей.

Отже, громадські організації є важливими учасниками глобальних процесів, які відбуваються в сучасному світі. Ці організації виступають за виконання прав людини, боротьбу з корупцією, захист довкілля, зміцнення демократії, гендерну рівність та багато іншого. Вони здійснюють свою діяльність у різних країнах світу та взаємодіють між собою, об'єднуючись у мережі та альянсах.

Висновки до розділу 1

Отже, міжнародна діяльність економічних суб'єктів стала необхідною складовою в умовах глобалізації. Вона дозволяє компаніям ефективно використовувати свої ресурси та отримувати доступ до нових ринків, технологій та інновацій. Разом з тим, міжнародна діяльність потребує високої кваліфікації кадрів, глибокого розуміння економічних, політичних та культурних особливостей країн, з якими ведеться співпраця. Забезпечення ефективної міжнародної діяльності потребує наявності гнучкої стратегії та швидкого реагування на зміни у глобальному середовищі.

Громадські організації мають важливу роль у міжнародних відносинах та сприяють розвитку соціальних та економічних процесів. Вони допомагають підвищити рівень демократії та прав людини, борються з корупцією та злочинністю, сприяють розвитку країни і світу.

РОЗДІЛ 2

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ УКРАЇНИ

2.1. Дослідження стану та тенденцій розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів України

У 2022 році поточний рахунок платіжного балансу показав профіцит на рівні 8,0 млрд дол. США, що становить 5,0% від ВВП, у порівнянні з дефіцитом 3,9 млрд дол. США, або 1,9% від ВВП, у 2021 році. Основними причинами профіциту стали отримання грантів від міжнародних партнерів та зменшення виплат за інвестиційними доходами. Проте, якщо врахувати реінвестовані доходи та гранти, дефіцит поточного рахунку становив 6,0 млрд дол. США, або 3,8% від ВВП.

Дефіцит зовнішньої торгівлі товарами та послугами збільшився до 25.9 млрд дол. США порівняно з 2.7 млрд дол. США у 2021 році. Експорт товарів зазнав більшого впливу війни ніж імпорт, насамперед через зниження виробництва та проблеми логістики, скоротившись на 30%³ (у 2021 році збільшився на 34.3%), тоді як імпорт знизився лише 1.4% (у 2021 році зріс на 33.4%).

Згідно додатку И проаналізовано дані щодо товарообороту України з різними країнами. Загальний товарооборот становить 93 630 млн дол. США, з часткою експорту 40 762 млн дол. США та імпорту 52 868 млн дол. США, що призводить до сальдо -12 107 млн дол. США.

Основні партнери України за товарооборотом (додаток И):

1. Республіка Польща (12,0% від загального обсягу товарообороту)
2. Китайська Народна Республіка (11,4%)
3. Турецька Республіка (6,6%)
4. Федеративна Республіка Німеччина (6,5%)
5. Румунія (5,4%)

Експорт товарів переважно спрямований до таких країн:

1. Республіка Польща

2. Румунія
3. Турецька Республіка
4. Королівство Нідерландів
5. Словацька Республіка

У той же час основні країни-імпортери товарів до України:

1. Китайська Народна Республіка
2. Федеративна Республіка Німеччина
3. Турецька Республіка
4. Республіка Болгарія
5. Італійська Республіка

Щодо сальдо товарообороту, найбільш позитивне сальдо спостерігається з такими країнами (Додаток II):

1. Румунія (+2 225 млн дол. США)
2. Республіка Польща (+755 млн дол. США)
3. Республіка Молдова (+775 млн дол. США)

Найбільше негативне сальдо маємо з такими країнами:

1. Китайська Народна Республіка (-5 800 млн дол. США)
2. Федеративна Республіка Німеччина (-2 519 млн дол. США)
3. Сполучені Штати Америки (-1 290 млн дол.)
4. Російська Федерація (-1 201 млн дол. США)
5. Республіка Білорусь (-1 175 млн дол. США)

Аналізуючи дані, можна зробити декілька висновків:

1. Україна має активну торгівлю з країнами Європи, зокрема з Польщею, Німеччиною та Румунією. Це може вказувати на те, що українські товари користуються попитом на європейському ринку.
2. Значний товарооборот з Китаєм та велике негативне сальдо свідчать про активність китайських товарів на українському ринку. Це може бути пов'язано з низькими виробничими витратами в Китаї та конкурентоспроможними цінами на продукцію.

3. Відносно низький обсяг товарообороту з Російською Федерацією та негативне сальдо можуть бути пов'язані з політичними та економічними наслідками анексії Криму та війною росії проти України. Це могло призвести до зменшення торгівлі між двома країнами та відкрити нові можливості для співпраці з іншими державами.

4. Щодо країн, з якими Україна має позитивне сальдо, можна виділити Румунію, Республіку Польща та Республіку Молдова. Це може свідчити про те, що українська продукція відповідає запитам споживачів у цих країнах.

5. Загалом, негативне сальдо товарообороту України вказує на те, що країна імпортує більше товарів, ніж експортує. Це може вказувати на певні структурні проблеми в економіці України, зокрема недостатній розвиток вітчизняного виробництва та низьку додану вартість експортних товарів. Для покращення ситуації Україні потрібно стимулювати розвиток вітчизняного виробництва, зокрема високотехнологічних та інноваційних галузей, а також зміцнювати економічні зв'язки зі світовим співтовариством, зокрема Європейським Союзом.

Експорт товарів скоротився на 35.2% і становив 40.9 млрд дол. США. Основними чинниками зниження стали зменшення експорту чорних та кольорових металів (на 62.6%) та продовольчих товарів (на 15.5%) насамперед через скорочення поставок зернових (на 26.2%) та олії (на 15.5%). Водночас зріс експорт насіння олійних культур (на 54.4%), м'ясних (на 9.3%) та молочних (на 19.6%) продуктів (Додаток Д).

Експорт знижувався також за всіма іншими основними товарними групами, зокрема: мінеральними продуктами (у тому числі рудами) – на 47.8%; продукцією машинобудування – на 40.2%; продукцією хімічної промисловості – на 47.4%; промисловими виробами – на 40.1%; деревиною та виробами з неї – на 15.0% (Додаток Д).

У географічному розрізі в номінальному вимірі найсуттєвіше скоротився експорт товарів до країн Азії (на 13.3 млрд дол. США, або на 58.2%), частка цих країн в експорті скоротилася з 36.4% до 23.5%. Також суттєво скоротився експорт

до країн СНД (на 4.4 млрд дол. США, або на 65.9%), частка скоротилася з 10.7% у 2021 році до 5.6%, Африки (на 3.5 млрд дол. США, або 62.1%). частка скоротилася з 8.9% до 5.2% та Америки (на 2.0 млрд дол. США, або 63.1%), частка скоротилася з 5.1% до 2.9%. Водночас зростав експорт до ЄС (на 2.0 млрд дол. США, або 8.5%) при збільшенні частки у загальному експорті з 36.2% до 60.7% [14]

Імпорт товарів зменшився на 19.4% і становив 56.2 млрд дол. США. Енергетичний імпорт скоротився на 8.9%, насамперед за рахунок обсягів імпорту природного газу та вугілля, що скоротилися більш ніж вдвічі. Водночас значно зріс імпорт нафтопродуктів (63.0%), особливо у другому півріччі зокрема для забезпечення потреб автономної енергетики. Неенергетичний імпорт скоротився на 22.1%, у тому числі за групами: продукції машинобудування – на 32.1%; продукції хімічної промисловості – на 34.4%; продовольчих товарів – на 22.7%; чорних та кольорових металів – на 41.1%; деревини та виробів з неї – на 39.1%; промислових виробів – на 10.1% (Додаток Е).

У географічному розрізі в номінальному вимірі найбільше скорочення імпорту товарів зафіксовано із країн СНД – на 9.0 млрд дол. США, або на 66.7%, частка країн скоротилася з 19.3% до 8.0%. Імпорт скорочувався за всіма напрямками – з країн Азії на 2.6 млрд дол. США, або 13.9% (частка зросла з 26.9% до 28.7%), Америки – на 1.5 млрд дол. США, або 33.3% (частка зменшилася з 6.4% до 5.3%), ЄС – на 1.2 млрд дол. США, або 4.8% (частка зросла з 37.5% до 44.4%) та Африки – на 341 млн дол. США, або 41.8% (частка впала з 1.2% до 0.8%) [12]

Дефіцит торгівлі послугами у 2022 році становив 10.7 млрд дол. США (порівняно з профіцитом 4.0 млрд дол. США у 2021 році): експорт послуг скоротився на 12.4%, а імпорт зріс у 1.9 рази. Імпорт послуг збільшився за рахунок витрат осіб, які виїхали за кордон через війну, і короткострокових мігрантів (зросли в 3.2 раза – до 19.8 млрд дол. США), а також за рахунок зростання імпорту послуг, що надаються в межах технічної допомоги (у 2.9 рази). Натомість імпорт усіх інших послуг скоротився на 41.6%. Основним чинником зниження експорту послуг стало скорочення транспортних послуг (на 28.3%, переважно через суттєве зменшення експорту послуг повітряного, морського, залізничного та трубопровідного

транспорту), послуг з переробки матеріальних ресурсів, що належать іншим сторонам (на 39.4%) та інших ділових послуг (на 17.6%). Також скоротився експорт практично всіх інших послуг, окрім комп'ютерних, експорт яких зріс на 5.8% (Додаток Д,Д).

Профіцит балансу первинних доходів становив 8.7 млрд дол. США (порівняно з дефіцитом 5.8 млрд дол. США у 2021 році). Такому рекордному профіциту сприяло суттєве зменшення виплачених доходів від інвестицій⁵ (на 76.3%). З іншого боку, надходження за статтею “оплата праці” зменшилися всього на 3.6% [7]

Профіцит балансу вторинних доходів у 2022 році збільшився до рекордних 25.3 млрд дол. США (у 2021 році – 4.6 млрд дол. США) та зумовлювався надходженням наданих Україні грантів⁶ (на загальну суму 14.6 млрд дол. США) та гуманітарної допомоги від міжнародних партнерів.

Обсяги приватних грошових переказів у 2022 році зменшилися на 9.0% та становили 12.8 млрд дол. США . Обсяги заробітної плати, яку українці отримували з-за кордону, скоротилися на 23.7%, водночас обсяги інших приватних переказів, що надійшли через офіційні канали, були майже на рівні 2021 року – скоротилися на 2.0%. Загалом офіційними каналами надіслано на 12.8% переказів менше, ніж у 2021 році, тоді як потік через неформальні канали зазнав порівняно меншого впливу війни та зменшився лише на 3.7% (Додаток Ж).

Профіцит рахунку операцій з капіталом становив 183 млн дол. США (у 2021 році 15 млн дол. США) і сформувався за рахунок прощення боргу.

Чисте кредитування зовнішнього світу в 2022 році (сумарне сальдо поточного рахунку та рахунку операцій із капіталом) становило 8.2 млрд дол. США (за 2021 рік чисте запозичення становило 3.9 млрд дол. США).

Відплив капіталу за фінансовим рахунком (чисте кредитування) становив 11.1 млрд дол. США (порівняно з чистим припливом у 4.4 млрд дол. США у 2021 році): суттєвий відплив із приватного сектору (24.2 млрд дол. США) лише частково компенсувався припливом до державного сектору.

Чистий приплив коштів за операціями державного сектору становив 13.2 млрд дол. США (у 2021 році – 1.2 млрд дол. США) і зумовлювався залученням позик від міжнародних партнерів на суму 14.7 млрд дол. США. Ці надходження частково нівелювалися чистими виплатами за ОВДП на 1.3 млрд дол. США [7]

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій у 2022 році становив 504 млн дол. США (у 2021 році – 7.5 млрд дол. США) і сформувався за рахунок: реінвестування доходів на суму 618 млн дол. США (у 2021 році 4.9 млрд дол. США); інвестицій в акціонерний капітал (крім реінвестованих доходів) на суму 461 млн дол. США (1.2 млрд дол. США у 2021 році) (Додаток 3).

Водночас чисті погашення за борговими інструментами становили 541 млн дол. США, у тому числі погашення за кредитами між сестринськими підприємствами 159 млн дол. США (у 2021 році чисті залучення становили 1.8 млрд дол. США, у тому числі за кредитами між сестринськими підприємствами – 0.3 млрд дол. США).

Чисте збільшення зовнішньої позиції банківської системи за операціями з портфельними та іншими інвестиціями становило 2.7 млрд дол. США (у 2021 році – 809 млн дол. США) та зумовлювалося такими чинниками: збільшенням чистої зовнішньої позиції за статтею “валюта і депозити” на суму 1.8 млрд дол. США; чистої купівлі цінних паперів нерезидентів на суму 557 млн дол. США; чистим погашенням євробондів на суму 253 млн дол. США [5]

Чисте збільшення зовнішньої позиції реального сектору (без урахування прямих іноземних інвестицій) становило 22.0 млрд дол. США (у 2021 році – 5.4 млрд дол. США) та зумовлювалося такими різноспрямованими чинниками: збільшенням чистої зовнішньої заборгованості за торговими кредитами на 12.6 млрд дол. США (у 2021 році 1.3 млрд дол. США); зростанням обсягів готівкової валюти поза банками на 10.3 млрд дол. США (у 2021 році – на 5.1 млрд дол. США); чистим залученням за кредитами та позиками 0.8 млрд дол. США (у 2021 році – 0.4 млрд дол. США); чистим залученням за борговими цінними паперами – 155 млн дол. США (у 2021 році – 1.7 млрд дол. США) [4]

Чистий відплив за операціями приватного сектору (разом із помилками та упущеннями) становив 24.2 млрд дол. США (у 2021 році чистий приплив становив 3.1 млрд дол. США).

Загалом за 2022 рік зведений платіжний баланс сформувався з дефіцитом у 2.9 млрд дол. США (у 2021 році профіцит становив 487 млн дол. США). Надходження у 2022 році від МВФ у межах Інструменту швидкого фінансування RFI становило 2.0 млрд СПЗ (2.7 млрд дол. в еквіваленті), погашення за раніше залученими кредитами від МВФ у 2022 році становило 2.1 млрд дол. США.

Станом на кінець року міжнародні резерви становили 28.5 млрд дол. США, що забезпечує фінансування імпорту майбутнього періоду протягом 3.5 місяця.

2.2. Пропозиції щодо розвитку міжнародної діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики»

Українська асоціація зовнішньої політики - це об'єднання фахівців у сфері зовнішніх зносин: для вирішення дипломатичних та геополітичних проблем, для структурного вироблення пропозицій, для незалежного аналізу міжнародної політики [8].

Асоціація на відміну від інших українських самоврядних неприбуткових громадських об'єднань, що діють у сфері публічної дипломатії, має на меті не пасивний моніторинг зовнішньої політики держави, а активний вплив на неї. Головним завданням Асоціації є посилення ролі громадянського суспільства у реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин України. Саме тому у Статуті Асоціація визначає своїм пріоритетом «інтерактивну взаємодію представників громадянського суспільства та експертного середовища з державними структурами у визначенні вектору зовнішньої політики України та прийнятті важливих зовнішньополітичних рішень в інтересах усього суспільства». Засновники Асоціації переконані у досяжності цієї мети, оскільки до керівних органів Асоціації увійшла група українських дипломатів з великим досвідом міжнародної діяльності, які мають вищий дипломатичний ранг Надзвичайного і

Повноваженого Посла. Асоціація діятиме як мозковий центр, що об'єднає провідних українських та зарубіжних фахівців у галузі зовнішньої політики, міжнародних відносин, міжнародного права, міжнародних економічних відносин, міжнародної інформації. Головним завданням Асоціації є посилення ролі громадянського суспільства у реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин України [8].

ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» (УАЗП). Аналізуючи інформацію на сайті, можна виділити наступні напрямки міжнародної діяльності УАЗП:

1. Експертна підтримка: УАЗП проводить дослідження та аналітичні розробки з питань зовнішньої політики, міжнародного права, економіки та інших важливих аспектів міжнародних відносин. Організація висвітлює актуальні теми, такі як безпека, стабілізація та розвиток України в умовах геополітичних викликів.

2. Проведення конференцій та круглих столів: УАЗП організовує та бере участь у міжнародних заходах, спрямованих на обмін досвідом, зміцнення співпраці та пошук спільних рішень з партнерами з-за кордону.

3. Навчальні програми та стажування: УАЗП працює над розвитком молодих фахівців у сфері міжнародних відносин, зокрема шляхом організації навчальних курсів, стажувань та грантів для молодих дослідників та експертів.

4. Співпраця з іноземними організаціями: УАЗП активно співпрацює з іноземними дослідницькими центрами, університетами та громадськими організаціями для координації досліджень та спільних проектів, обміну досвідом та знаннями.

5. Інформування громадськості: УАЗП висвітлює актуальні проблеми та перспективи розвитку зовнішньої політики України за допомогою ЗМІ, соціальних мереж, спеціалізованих публікацій та наукових статей. Організація також залучає до дискусії про зовнішню політику відомих експертів, політиків та представників наукової спільноти [8].

Для виявлення можливостей розвитку міжнародної діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» можна враховувати такі фактори:

1. Розвиток співпраці з партнерами в основних торговельних напрямках: Огляд платіжного балансу вказує на основних торговельних партнерів України. ГО може сприяти поглибленню співпраці та діалогу з країнами-партнерами в сфері економіки та торгівлі.

2. Промоція українського експорту: ГО може сприяти підвищенню конкурентоспроможності українських товарів і послуг на міжнародних ринках, надаючи консультативну та інформаційну підтримку експортерам.

3. Залучення іноземних інвестицій: Аналіз платіжного балансу може вказати на потенційні сектори для залучення іноземних інвестицій. ГО може виступати посередником між українськими компаніями та іноземними інвесторами, сприяючи створенню сприятливого інвестиційного клімату.

4. Розвиток відносин з країнами Європейського Союзу: Враховуючи значну частку торгівлі з країнами ЄС, ГО може працювати над поглибленням відносин з ЄС, сприяючи українському інтеграційному процесу.

5. Підтримка української діаспори за кордоном: Грошові перекази від українців за кордоном є важливим джерелом валютних надходжень.

1. Розвиток співпраці з партнерами в основних торговельних напрямках
Співпраця з основними торговельними партнерами України може стати ключовим напрямком діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики». Робота над зміцненням економічних зв'язків і поглибленням співпраці з такими країнами, як Китай, США, країни ЄС, Туреччина та інші, може сприяти стабілізації української економіки та диверсифікації експорту.

Основні напрямки співпраці можуть включати:

- організацію спільних заходів, спрямованих на розширення торгівлі та створення нових бізнес-каналів між Україною та основними торговельними партнерами;
- підготовку та публікацію досліджень та аналітичних матеріалів, присвячених проблемам та перспективам розвитку двосторонніх економічних відносин;

- вивчення та пропагування найкращих міжнародних практик в галузі торгівлі та інвестицій, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності українського бізнесу на міжнародному рівні;
- проведення консультативної та навчальної діяльності для представників українських компаній, які прагнуть розширити свою міжнародну діяльність та залучити іноземні ресурси;
- сприяння створенню регіональних та міжнародних платформ для обміну досвідом та знаннями між представниками державних органів, бізнесу та наукової спільноти країн-партнерів.

2. Промоція українського експорту

Підвищення конкурентоспроможності українських товарів та послуг на міжнародних ринках є важливою складовою стабілізації та розвитку національної економіки. ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» може активно сприяти цьому процесу, надаючи консультативну та інформаційну підтримку експортерам, зокрема:

- розробка стратегій і рекомендацій з просування українського експорту на основі аналізу світових ринків, потреб споживачів та міжнародних стандартів;
- проведення семінарів, тренінгів та навчальних програм для представників українських компаній, спрямованих на підвищення їхніх знань і навичок у сфері міжнародної торгівлі та маркетингу;
- створення спільних проектів з іноземними партнерами з метою розширення присутності українських товарів на світових ринках;
- сприяння укладанню двосторонніх торговельних угод, які сприяють збільшенню обсягів українського експорту та розвитку економічної співпраці;
- взаємодія з українськими державними органами, міжнародними організаціями та представниками бізнесу з метою забезпечення координації дій та вирішення проблем, що стосуються українського експорту.

3. Залучення іноземних інвестицій

Залучення іноземних інвестицій є важливим фактором для розвитку української економіки, покращення інфраструктури та створення нових робочих

місць. ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» може виступити як ефективний медіатор між іноземними інвесторами та українськими компаніями, що прагнуть залучити інвестиції. Для досягнення цієї мети організація може зосередитись на таких напрямках:

- підготовка аналітичних матеріалів, що висвітлюють інвестиційний клімат в Україні та можливості для іноземних інвесторів;
- створення діалогу між українськими компаніями та іноземними інвесторами через організацію конференцій, форумів та інших заходів;
- співпраця з міжнародними фінансовими інституціями та державними органами з метою поліпшення інвестиційного законодавства та забезпечення прозорості інвестиційних процесів;
- надання консультативної та практичної допомоги українським компаніям у підготовці та реалізації інвестиційних проектів;
- сприяння підвищенню іміджу України як надійного та привабливого партнера для іноземних інвесторів на міжнародному рівні.

4. Вивчення та адаптація міжнародного досвіду

У процесі реалізації своєї міжнародної діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» може активно вивчати міжнародний досвід з розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та інтеграційних процесів, а також адаптувати цей досвід до українських умов. Такий підхід допоможе виявити перспективні напрямки розвитку, а також відкриє нові можливості для співпраці з іноземними партнерами. Серед можливих напрямків можна виділити:

- аналіз міжнародного досвіду формування та реалізації зовнішньої політики, зокрема стратегій економічної дипломатії, взаємодії з міжнародними організаціями та регіональними інтеграційними групами;
- вивчення відповідних рішень іноземних країн щодо забезпечення економічної безпеки, регулювання зовнішньоекономічної діяльності та підтримки національних виробників;

- аналіз міжнародного досвіду в галузі залучення іноземних інвестицій, включаючи різні форми партнерства, створення спеціальних економічних зон та інвестиційних фондів;
- вивчення практики міжнародного співробітництва в галузі інновацій, науки та технологій, а також можливостей для взаємодії українських науковців та підприємств з іноземними колегами;
- оцінка міжнародного досвіду у сфері розвитку малого та середнього бізнесу, підтримки експортно-орієнтованих підприємств та забезпечення конкурентоспроможності національної економіки.

5. Розширення міжнародного співробітництва в галузі освіти, культури та науки

Міжнародне співробітництво в галузі освіти, культури та науки є ще одним перспективним напрямком діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики». Забезпечення активної взаємодії між українськими та іноземними науковцями, освітянами та культурними діячами може сприяти розвитку національної науки, освіти та культури, а також зміцненню позитивного іміджу України на міжнародній арені. У цьому контексті ГО може зосередитись на таких ініціативах:

- організація наукових конференцій, семінарів та круглих столів, що сприяють обміну досвідом та знаннями між українськими та іноземними експертами;
- підтримка міжнародних освітніх програм та академічного обміну, що сприяють підвищенню якості освіти та розвитку професійних знань та навичок українських студентів та викладачів;
- розвиток культурного обміну та співпраці між українськими та іноземними мистецькими колективами, творчими спільнотами та індивідуальними діячами культури;
- підтримка спільних науково-дослідних проектів та інноваційних програм, що сприяють розвитку науки та технологій в Україні та залученню іноземних інвестицій у цю сферу;

- сприяння популяризації української культури, історії та мови за кордоном, а також забезпечення доступу до світового культурного надбання для українського суспільства.

Загалом, ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» може використати отримані результати аналізу зовнішнього сектору України для розробки та реалізації різноманітних програм та проектів, спрямованих на розвиток міжнародної діяльності. У цьому контексті слід звернути увагу на такі важливі аспекти:

1. Розширення мережі партнерів та співробітників з різних країн, що допоможе забезпечити активніший обмін досвідом та ресурсами, а також створити сприятливе середовище для розвитку міжнародних контактів.

2. Підвищення рівня професіоналізму членів організації та розвиток їхніх компетенцій у сфері міжнародних відносин, що дозволить більш ефективно вирішувати поставлені завдання та досягати поставлених цілей.

3. Посилення комунікаційної стратегії та роботи зі ЗМІ, що сприятиме підвищенню інформаційної прозорості та зростанню авторитету організації в очах вітчизняного та зарубіжного суспільства.

4. Забезпечення активної участі у міжнародних заходах, конференціях та форумах, що дозволить представляти інтереси України на міжнародній арені, а також отримувати актуальну інформацію про світові тенденції та перспективи розвитку.

5. Розвиток співпраці з державними установами, науково-дослідними центрами та громадськими організаціями з метою координації зусиль у сфері міжнародної діяльності та забезпечення єдності позицій у питаннях зовнішньої політики.

6. Розробка та реалізація спеціальних проектів та програм, спрямованих на підтримку молодих дослідників та експертів в галузі міжнародних відносин, що допоможе залучити нові кадри та створити потужну базу для подальшого розвитку організації.

7. Проведення моніторингу та аналізу зовнішньополітичної ситуації, зокрема з метою виявлення нових можливостей для розвитку міжнародного співробітництва, враховуючи глобальні тенденції та потреби України.

8. Взаємодія з іншими громадськими організаціями, що працюють в сфері міжнародних відносин, для обміну досвідом, координації дій та реалізації спільних проектів.

9. Підтримка налагодження та розвитку двосторонніх відносин з країнами, що виявляють зацікавленість у співпраці з Україною, зокрема шляхом організації візитів на високому рівні, проведення спільних заходів, а також підписання угод про співпрацю.

10. Забезпечення систематичної підготовки аналітичних матеріалів та рекомендацій з питань зовнішньої політики для вітчизняних та іноземних органів влади, науково-дослідних центрів та громадськості, що сприятиме формуванню об'єктивної картини реалій та викликів у сфері міжнародних відносин.

Висновки до розділу 2

На основі проведеного аналізу ми сформулювали пропозиції щодо розвитку міжнародної діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики», які включають такі напрямки, як розширення мережі міжнародних партнерів, участь у міжнародних програмах, підвищення галузевого співробітництва, залучення молоді та використання нових технологій та комунікаційних каналів.

Враховуючи результати аналізу та пропозиції щодо розвитку міжнародної діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики», можна зробити висновок, що організація має значний потенціал для підвищення своєї ролі та впливу на міжнародній арені. Важливо продовжувати активну роботу в сфері міжнародних відносин, налагоджувати співпрацю з відповідними партнерами та зосереджуватись на стратегічних напрямках розвитку міжнародної діяльності України.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Узагальнюючи, можна сказати, що громадські об'єднання мають важливе значення в міжнародній діяльності, оскільки вони виступають як голос громадськості, представляючи і захищаючи інтереси громадян на міжнародній арені. Їхня діяльність може бути спрямована на багато різних сфер, включаючи права людини, демократію, екологію, громадський контроль за владою, торгівлю тощо.

Україна також має свій досвід у створенні та розвитку громадських об'єднань, які активно залучаються до міжнародної діяльності. Проте існує проблема з недостатнім фінансуванням та регулюванням їх діяльності, що ускладнює їхню роботу.

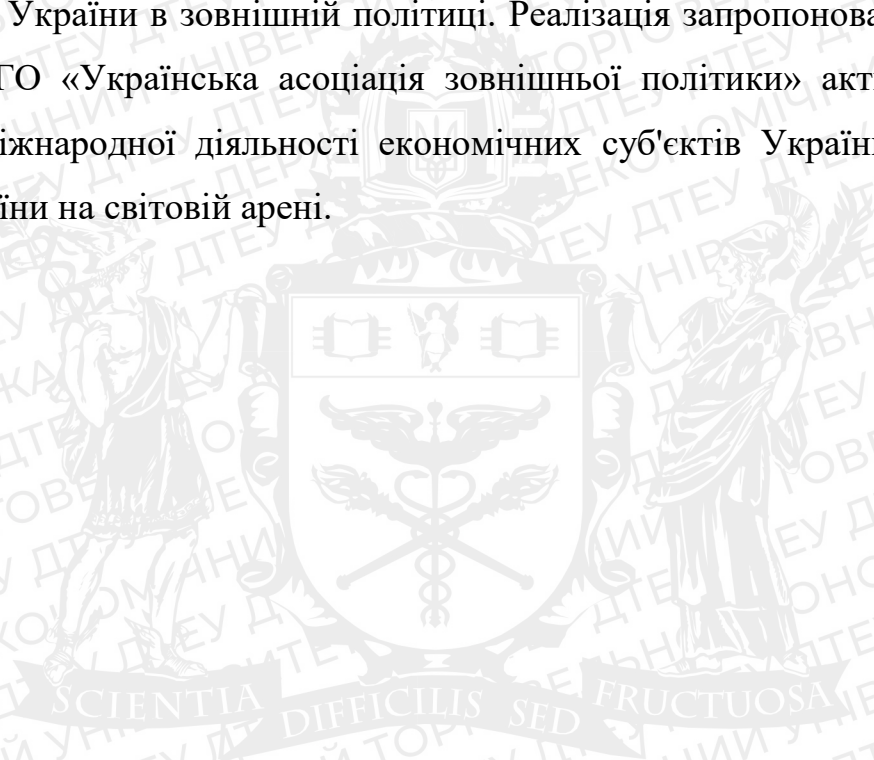
На міжнародному рівні важливою є співпраця громадських об'єднань з іншими країнами та міжнародними організаціями для досягнення спільних цілей. Зокрема, у рамках партнерства ЄС з країнами Східного партнерства діяльність громадських об'єднань має велике значення для зміцнення демократії та підвищення рівня життя населення.

У зв'язку зі зростаючим впливом глобалізації, міжнародна діяльність громадських об'єднань стає ще важливішою. Вони є невід'ємною складовою глобального громадянського суспільства та відіграють важливу роль у формуванні міжнародної політики та взаємодії держав на міжнародній арені.

Дослідження стану та тенденцій розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів України. За результатами аналізу було виявлено, що Україна продовжує активно інтегруватися в світове співтовариство, збільшуючи обсяги зовнішньої торгівлі та міжнародних інвестицій. Зовнішньоекономічна діяльність України демонструє стійкість та розвиток, незважаючи на виклики, пов'язані з геополітичною ситуацією та світовими економічними тенденціями. Українські економічні суб'єкти відкривають для себе нові ринки та можливості, зосереджуючись на співпраці з країнами ЄС та іншими міжнародними партнерами. Існують потенційні напрямки для подальшого розвитку міжнародної діяльності

економічних суб'єктів України, такі як розвиток інновацій, удосконалення логістики та впровадження зелених технологій.

Загалом, враховуючи стан та тенденції розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів України та результати аналізу діяльності ГО «Українська асоціація зовнішньої політики», можна зробити висновок про значний потенціал для розвитку міжнародної співпраці та впливу на реалізацію стратегічних пріоритетів України в зовнішній політиці. Реалізація запропонованих пропозицій дозволить ГО «Українська асоціація зовнішньої політики» активніше сприяти розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів України та зміцненню позицій країни на світовій арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буланова В. М., Даниленко Л. А. Громадські організації: міжнародний досвід та практика реалізації в Україні / В. М. Буланова, Л. А. Даниленко // Міжнародна науково-практична конференція "Громадські організації України: стан, проблеми та перспективи розвитку". Київ: НАН України. – 2016.
2. Вітт І. Глобалізація: нова концепція світового розвитку / І. Вітт // Київ: Видавництво Соломії Павличко. – 2011.
3. Герман Т. Міжнародний менеджмент: теорія і практика / Т. Герман // Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія". – 2018
4. ГО "Детектор медіа". Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://detector.media/>
5. ГО Ліга прав інтернету. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.internetfreedom.org.ua/>
6. Грабовський В. Міжнародний менеджмент / В. Грабовський // Київ: КНЕУ. – 2013.
7. Громадська організація "ВО "Свобода"". Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://svoboda.org.ua/>
8. Громадська організація Українська асоціація зовнішньої політики. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ufpa.org.ua/pro-uazp>
9. Данилюк О. Міжнародний менеджмент: підручник / О. Данилюк // Київ: Кондор. – 2015.
10. Денисенко В. М. Міжнародний менеджмент: навч. посіб / В. М. Денисенко // Київ: Центр учбової літератури. – 2012.
11. Джервіс Д., Леді Д. Міжнародна економіка: теорія та політика / Д. Джервіс, Д. Леді // Київ: Центр учбової літератури. – 2017.
12. Екоправо. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ecopravo.ua/>
13. Заклик до дії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.100p.com.ua/zaklik-do-diyi>

14. Інститут розвитку міста. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://city-institute.org/>
15. Коупленд Р., Мохер П. Міжнародна економіка / Р. Коупленд, П. Мохер // Київ: Центр учбової літератури. – 2020.
16. Ліппінкотт Р. Глобалізація: наслідки та перспективи / Р. Ліппінкотт // Київ: Наш формат. – 2015.
17. Міжнародне бізнес-середовище та управління міжнародними операціями / Д. Даніелс, Л. Радофф, Д. Салліван, Ф. Берстин, М. Мунн // Міжнародне бізнес-середовище та управління міжнародними операціями. Київ: КНЕУ. – 2021
18. Національний банк України. Методологія балансу оплат. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#metod_bob
19. Петрова О. Громадські організації як актори зовнішньої політики / О. Петрова // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. – 2014. - №26. - С. 80-85
20. Рогуля М. Громадські організації в умовах глобалізації / М. Рогуля // Наукові записки НаУКМА. – 2008. - №78. - с. 30-35.
21. Указ Президента України №487/2021 [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.president.gov.ua/documents/4872021-40193?fbclid=IwAR3dUq5oXC-zqVy6tw2eU2h55AqnRCLS1s6Z3b6zLYVGP2W3RAeXCz8GWo0>.
22. Фрідман Ф. Світ плоский: Краткий курс истории XXI века / Ф. Фрідман // Москва: ООО "Издательство АСТ". – 2006.
23. Харківська правозахисна група. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://khp.org/uk/>
24. Хілл Е. Міжнародний бізнес: культура, стратегії та поведінка / Е. Хілл // Київ: КНЕУ. – 2018.
25. Центр гендерної культури. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://genderculture.org/>

26. Центр громадянських свобод. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.civicfreedoms.org/uk/node/484>
27. Центр прав людини "Солідарність". Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://human-rights.org.ua/>
28. Amnesty International Ukraine [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.amnesty.org.ua/ua/>.
29. Anheier H. K., Salamon L. M. What is civil society? / H. K. Anheier, L. M. Salamon // Center for Civil Society Studies. – 1992. - №383.
30. Boli J., Thomas G. M. World Culture in the World Polity: A Century of International Non-Governmental Organization / J. Boli, G. M. Thomas // American Sociological Review. – 1997. - №62(2), с. 171-190.
31. Carothers T. Civil society / T. Carothers // Journal of Democracy. – 2004. - №15(4) – с. 114-127.
32. Civil Society Organization Sustainability Index: Europe & Eurasia [Електронний ресурс] // FHI 360. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.fhi360.org/sites/default/files/media/documents/csosi-europe-eurasia-2021-report.pdf>.
33. Edwards M., Hulme D. NGOs, states and donors: Too close for comfort? / M Edwards, D. Hulme // Macmillan International Higher Education. – 1995.
34. Eastern Partnership Civil Society Forum [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://eap-csf.eu/>.
35. Gereffietal G. The New Offshoring of Jobs and Global Development / G. Gereffietal // International Institute of Labour Studies, Geneva. – 2005.
36. ICNL. Ukraine: Civil Society Legislation Monitor [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.icnl.org/resources/civil-society-legislation-monitor/ukraine>
37. Keane J. Democracy and civil society / J. Keane // Verso. – 1988.
38. Salamon L. M. Partners in public service: Government-nonprofit relations in the modern welfare state / L. M. Salamon // The Johns Hopkins University Press. – 1995.

ДОДАТКИ

Ukraine	Europe	4,0	4,2	4,1	4,4	4,3	4,0	3,9	3,8	3,7	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4	3,3	3,3	3,3	3,2	3,3	3,2	3,2	3,2	
Uzbekistan	Europe	4,7	5,3	5,1	4,6	4,7	4,7	5,3	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,8									
Mexico	Latin America																					4,2	4,3	4,4	4,5		

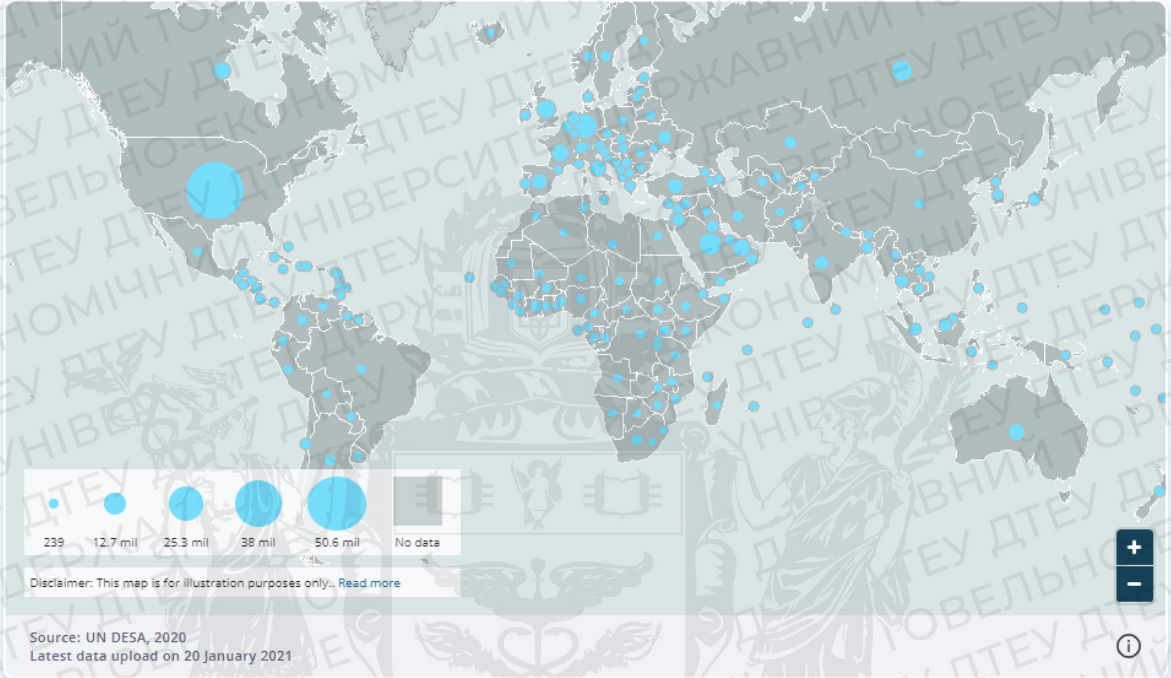

Додаток Б Мапа та графік міграції у світі

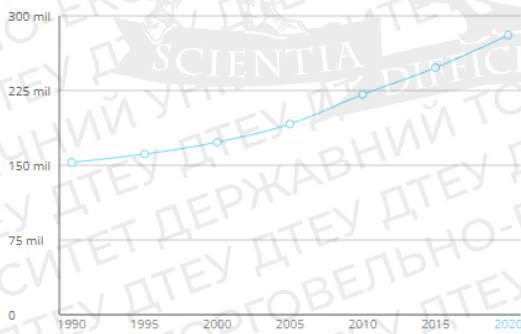
Total number of international migrants at mid-year 2020

Source: UN DESA, 2020
Latest data upload on 20 January 2021

Save Screen View

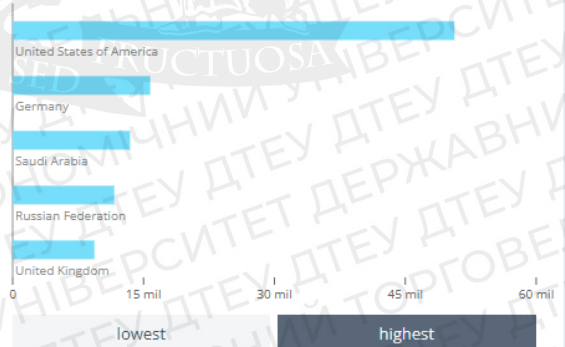

GLOBAL TREND

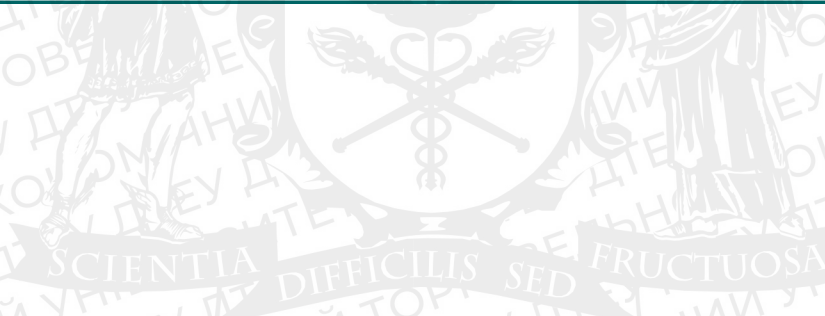
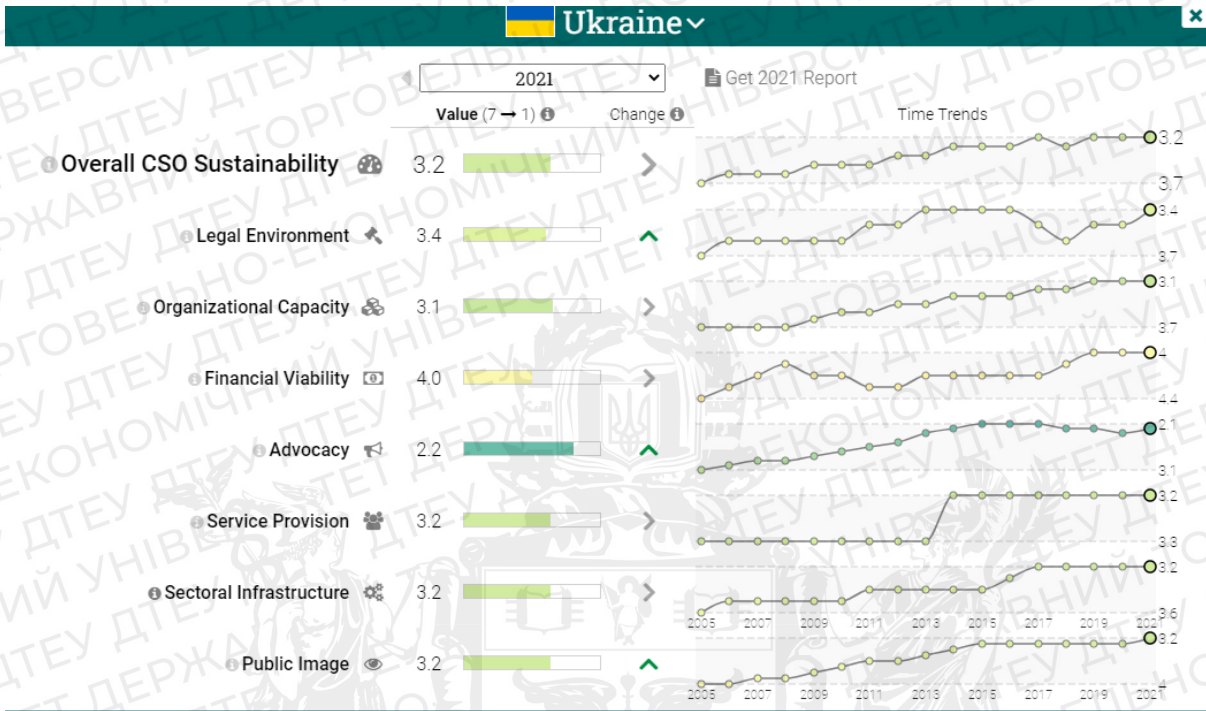
Source: UN DESA, 2020
Latest data upload on 20 January 2021

COUNTRIES WITH HIGHEST VALUES WORLDWIDE

Source: UN DESA, 2020
Latest data upload on 20 January 2021

Показники України за CSO Sustainability Index

Додаток Д

Динаміка товарної структури експорту

Найменування груп товарів	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
УСЬОГО, млн дол.	32	36	46	63	37	47	62	64	59	50	35	33	39	43	46	45	63	40
США	184	174	168	188	134	299	383	427	106	552	420	560	701	341	091	143	113	912
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва	4 264	4 686	6 132	10 561	9 510	9 936	12 804	17 906	17 040	16 670	14 478	15 250	17 739	18 594	22 123	22 161	27 687	23 388
Мінеральні продукти	4 144	3 413	3 693	5 570	3 033	5 076	6 951	6 304	6 306	5 291	2 672	2 391	3 517	3 883	4 405	4 963	7 874	4 110
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	3 386	4 015	4 943	6 395	3 317	4 000	6 041	6 028	5 070	3 730	2 436	1 832	2 052	2 381	2 171	2 308	3 173	1 670
Деревина та вироби з неї	804	981	1 289	1 369	1 169	1 467	1 855	1 852	2 004	1 954	1 540	1 510	1 647	1 965	1 780	1 758	2 491	2 118
Промислові вироби	399	487	643	771	472	616	795	830	846	704	503	463	575	649	697	722	946	568
Чорні й кольорові метали та вироби з них	13	16	20	27	12	17	21	18	16	14	9 164	8 099	9 890	11 402	9 994	8 782	15 719	5 883
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади	4 307	5 107	7 563	9 848	6 007	8 530	10 722	11 181	8 537	5 432	3 339	2 748	2 862	3 002	3 426	3 390	3 819	2 284
Різне*	1 096	1 223	1 340	1 388	1 021	630	1 379	1 836	2 510	1 818	1 288	1 267	1 419	1 465	1 495	1 059	1 404	891
Структура, %																		
<i>УСЬОГО</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Продовольчі товари та сировина для їх виробництва</i>	<i>13,2</i>	<i>13,0</i>	<i>13,3</i>	<i>16,7</i>	<i>25,6</i>	<i>21,0</i>	<i>20,5</i>	<i>27,8</i>	<i>28,8</i>	<i>33,0</i>	<i>40,9</i>	<i>45,4</i>	<i>44,7</i>	<i>42,9</i>	<i>48,0</i>	<i>49,1</i>	<i>43,9</i>	<i>57,2</i>
<i>Мінеральні продукти</i>	<i>12,9</i>	<i>9,4</i>	<i>8,0</i>	<i>8,8</i>	<i>8,2</i>	<i>10,7</i>	<i>11,1</i>	<i>9,8</i>	<i>10,7</i>	<i>10,5</i>	<i>7,5</i>	<i>7,1</i>	<i>8,9</i>	<i>9,0</i>	<i>9,6</i>	<i>11,0</i>	<i>12,5</i>	<i>10,0</i>
<i>Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості</i>	<i>10,5</i>	<i>11,1</i>	<i>10,7</i>	<i>10,1</i>	<i>8,9</i>	<i>8,5</i>	<i>9,7</i>	<i>9,4</i>	<i>8,6</i>	<i>7,4</i>	<i>6,9</i>	<i>5,5</i>	<i>5,2</i>	<i>5,5</i>	<i>4,7</i>	<i>5,1</i>	<i>5,0</i>	<i>4,1</i>
<i>Деревина та вироби з неї</i>	<i>2,5</i>	<i>2,7</i>	<i>2,8</i>	<i>2,2</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>3,0</i>	<i>2,9</i>	<i>3,4</i>	<i>3,9</i>	<i>4,3</i>	<i>4,5</i>	<i>4,1</i>	<i>4,5</i>	<i>3,9</i>	<i>3,9</i>	<i>3,9</i>	<i>5,2</i>
<i>Промислові вироби</i>	<i>1,2</i>	<i>1,3</i>	<i>1,4</i>	<i>1,2</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>	<i>1,4</i>	<i>1,4</i>	<i>1,4</i>	<i>1,4</i>	<i>1,4</i>	<i>1,5</i>	<i>1,5</i>	<i>1,6</i>	<i>1,5</i>	<i>1,4</i>

<i>Чорні й кольорові метали та вироби з них</i>	42,8	45,0	44,5	43,2	33,9	36,0	35,0	28,7	28,4	29,6	25,9	24,1	24,9	26,3	21,7	19,5	24,9	14,4	
<i>Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади</i>	13,4	14,1	16,4	15,6	16,2	18,0	17,2	17,4	14,4	10,7	9,4	8,2	7,2	6,9	7,4	7,5	6,1	5,6	
<i>Різне*</i>	3,4	3,4	2,9	2,2	2,7	1,3	2,2	2,8	4,2	3,6	3,6	3,8	3,6	3,4	3,2	2,3	2,2	2,2	
Темпи зростання до попереднього року, %																			
УСЬОГО	112,4	127,6	136,9	58,8	127,4	131,9	103,3	91,7	85,5	70,1	94,7	118,3	109,2	106,3	97,9	139,8	64,8		
<i>Продовольчі товари та сировина для їх виробництва</i>	109,9	130,9	172,2	90,0	104,5	128,9	139,8	95,2	97,8	86,9	105,3	116,3	104,8	119,0	100,2	124,9	84,5		
<i>Мінеральні продукти</i>	82,4	108,2	150,8	54,5	167,4	136,9	90,7	100,0	83,9	50,5	89,5	147,1	110,4	113,4	112,7	158,7	52,2		
<i>Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості</i>	118,6	123,1	129,4	51,9	120,6	151,0	99,8	84,1	73,6	65,3	75,2	112,0	116,0	91,2	106,3	137,5	52,6		
<i>Деревина та вироби з неї</i>	122,0	131,4	106,2	85,4	125,5	126,4	99,8	108,2	97,5	78,8	98,1	109,1	119,3	90,6	98,8	141,7	85,0		
<i>Промислові вироби</i>	122,1	132,0	119,9	61,2	130,5	129,1	104,4	101,9	83,2	71,4	92,0	124,2	112,9	107,4	103,6	131,0	60,0		
<i>Чорні й кольорові метали та вироби з них</i>	118,0	126,5	132,7	46,2	135,2	128,1	84,7	90,8	89,0	61,3	88,4	122,1	115,3	87,7	87,9	179,0	37,4		
<i>Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади</i>	118,6	148,1	130,2	61,0	142,0	125,7	104,3	76,4	63,6	61,5	82,3	104,1	104,9	114,1	98,9	112,7	59,8		
<i>Різне*</i>	111,6	109,5	103,6	73,6	61,7	218,9	133,1	136,7	72,4	70,8	98,4	112,0	103,2	102,0	70,8	132,6	63,5		

Додаток Е

Динаміка товарної структури імпорту

Найменування груп товарів	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
УСЬОГО, млн дол.	34	42	57	80	42	56	80	86	81	57	38	40	49	56	60	51	69	56
США	377	220	753	640	477	896	414	273	234	680	875	502	364	055	352	921	755	189
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва	2 635	3 094	3 905	6 203	4 936	5 761	6 347	7 519	8 181	6 025	3 412	3 863	4 267	5 020	5 696	6 465	7 666	5 929
Мінеральні продукти	9 925	11 145	14 768	22 157	14 306	19 247	26 514	26 286	21 180	15 254	11 186	8 076	11 973	13 587	12 638	7 897	13 999	12 705
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	5 085	6 464	8 757	11 604	7 969	10 116	12 505	13 155	13 042	10 310	7 541	8 297	9 576	10 438	10 872	10 669	14 392	9 441
Деревина та вироби з неї	1 132	1 356	1 791	2 264	1 545	1 877	2 094	2 071	2 199	1 466	934	1 032	1 147	1 322	1 253	1 347	1 484	906
Промислові вироби	1 650	1 838	2 129	3 370	1 894	2 880	2 951	3 982	3 881	2 615	1 749	1 957	2 127	2 575	3 108	3 008	3 671	3 299
Чорні й кольорові метали та вироби з них	2 407	3 260	4 662	6 280	2 587	3 988	5 522	5 079	4 552	3 208	1 897	2 192	2 878	3 431	3 516	3 008	4 221	2 486
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади	9 903	13 402	19 079	25 863	8 453	11 799	19 208	21 012	18 154	10 724	7 504	10 353	13 569	15 992	19 361	17 408	21 845	14 823
Різне*	1 640	1 661	2 662	2 899	787	1 228	5 273	7 169	10 045	8 078	4 652	4 732	3 827	3 690	3 908	2 119	2 477	6 600
Структура, %																		
<i>УСЬОГО</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
<i>Продовольчі товари та сировина для їх виробництва</i>	<i>7,7</i>	<i>7,3</i>	<i>6,8</i>	<i>7,7</i>	<i>11,6</i>	<i>10,1</i>	<i>7,9</i>	<i>8,7</i>	<i>10,1</i>	<i>10,4</i>	<i>8,8</i>	<i>9,5</i>	<i>8,6</i>	<i>9,0</i>	<i>9,4</i>	<i>12,5</i>	<i>11,0</i>	<i>10,6</i>
<i>Мінеральні продукти</i>	<i>28,9</i>	<i>26,4</i>	<i>25,6</i>	<i>27,5</i>	<i>33,7</i>	<i>33,8</i>	<i>33,0</i>	<i>30,5</i>	<i>26,1</i>	<i>26,4</i>	<i>28,8</i>	<i>19,9</i>	<i>24,3</i>	<i>24,2</i>	<i>20,9</i>	<i>15,2</i>	<i>20,1</i>	<i>22,6</i>
<i>Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості</i>	<i>14,8</i>	<i>15,3</i>	<i>15,2</i>	<i>14,4</i>	<i>18,8</i>	<i>17,8</i>	<i>15,6</i>	<i>15,2</i>	<i>16,1</i>	<i>17,9</i>	<i>19,4</i>	<i>20,5</i>	<i>19,4</i>	<i>18,6</i>	<i>18,0</i>	<i>20,5</i>	<i>20,6</i>	<i>16,8</i>
<i>Деревина та вироби з неї</i>	<i>3,3</i>	<i>3,2</i>	<i>3,1</i>	<i>2,8</i>	<i>3,6</i>	<i>3,3</i>	<i>2,6</i>	<i>2,4</i>	<i>2,7</i>	<i>2,5</i>	<i>2,4</i>	<i>2,5</i>	<i>2,3</i>	<i>2,4</i>	<i>2,1</i>	<i>2,6</i>	<i>2,1</i>	<i>1,6</i>
<i>Промислові вироби</i>	<i>4,8</i>	<i>4,4</i>	<i>3,7</i>	<i>4,2</i>	<i>4,5</i>	<i>5,1</i>	<i>3,7</i>	<i>4,6</i>	<i>4,8</i>	<i>4,5</i>	<i>4,5</i>	<i>4,8</i>	<i>4,3</i>	<i>4,6</i>	<i>5,1</i>	<i>5,8</i>	<i>5,3</i>	<i>5,9</i>

<i>Чорні й кольорові метали та вироби з них</i>	7,0	7,7	8,1	7,8	6,1	7,0	6,9	5,9	5,6	5,6	4,9	5,4	5,8	6,1	5,8	5,8	6,1	4,4
<i>Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади</i>	28,8	31,7	33,0	32,1	19,9	20,7	23,9	24,4	22,3	18,6	19,3	25,6	27,5	28,5	32,1	33,5	31,3	26,4
<i>Різне*</i>	4,8	3,9	4,6	3,6	1,9	2,2	6,6	8,3	12,4	14,0	12,0	11,7	7,8	6,6	6,5	4,1	3,6	11,7
Темпи зростання до попереднього року, %																		
УСЬОГО	122,8	136,8	139,6	52,7	133,9	141,3	107,3	94,2	71,0	67,4	104,2	121,9	113,6	107,7	86,0	134,3	80,6	
<i>Продовольчі товари та сировина для їх виробництва</i>	117,4	126,2	158,8	79,6	116,7	110,2	118,5	108,8	73,6	56,6	113,2	110,5	117,6	113,5	113,5	118,6	77,3	
<i>Мінеральні продукти</i>	112,3	132,5	150,0	64,6	134,5	137,8	99,1	80,6	72,0	73,3	72,2	148,3	113,5	93,0	62,5	177,3	90,8	
<i>Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості</i>	127,1	135,5	132,5	68,7	126,9	123,6	105,2	99,1	79,1	73,1	110,0	115,4	109,0	104,2	98,1	134,9	65,6	
<i>Деревина та вироби з неї</i>	119,8	132,1	126,4	68,2	121,5	111,6	98,9	106,2	66,7	63,7	110,5	111,1	115,3	94,8	107,5	110,2	61,1	
<i>Промислові вироби</i>	111,4	115,8	158,3	56,2	152,1	102,5	134,9	97,5	67,4	66,9	111,9	108,7	121,1	120,7	96,8	122,0	89,9	
<i>Чорні й кольорові метали та вироби з них</i>	135,4	143,0	134,7	41,2	154,2	138,5	92,0	89,6	70,5	59,1	115,6	131,3	119,2	102,5	85,6	140,3	58,9	
<i>Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади</i>	135,3	142,4	135,6	32,7	139,6	162,8	109,4	86,4	59,1	70,0	138,0	131,1	117,9	121,1	89,9	125,5	67,9	
<i>Різне*</i>	101,3	160,3	108,9	27,1	156,0	429,4	136,0	140,1	80,4	57,6	101,7	80,9	96,4	105,9	54,2	116,9	266,5	

Додаток Ж

Динаміка обсягів приватних грошових переказів в Україні

Показники	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Приватні перекази (2.+ 3.)	6177	5370	5862	7019	7526	8537	6489	6959	7535	9264	11111	11921	11980	14019	12757
1. Оплата праці	3629	3426	4046	4825	5542	6782	5183	5631	6731	9137	11494	12774	11738	13591	13105
у тому числі:															
1.a витрати мігрантів у країні перебування	573	543	638	762	876	1072	821	1313	1669	2404	2995	3203	2668	3195	3363
1.b податки у країні перебування	32	28	35	41	47	58	44	202	268	464	588	664	565	846	973
2. Чиста оплата праці (1. - 1.a - 1.b)	3024	2855	3373	4022	4619	5652	4318	4116	4794	6269	7911	8907	8505	9550	8769
3. Приватні трансферти	3153	2515	2489	2997	2907	2885	2171	2843	2741	2995	3200	3014	3475	4469	3988
у тому числі:															
Грошові перекази робітників, що працюють за кордоном більше року	2140	1643	1560	1890	1749	1531	1165	1013	906	996	872	934	1163	1907	1729
Інші приватні трансферти	1013	872	929	1107	1158	1354	1006	1830	1835	1999	2328	2080	2312	2562	2259
<i>Довідково:</i>															
Офіційні канали	5372	4657	5085	6056	6491	7377	5600	4336	4490	4838	5675	6040	7409	8134	7092
у тому числі:															
заробітна плата, отримана з-за кордону	1128	1256	1321	1524	1772	2102	1680	1471	1608	1849	2345	2948	3757	4043	3084
інші приватні перекази	4244	3401	3764	4532	4719	5275	3920	2865	2882	2989	3330	3092	3652	4091	4008
- через коррахунки банків	2147	1576	1638	1728	1506	1191	730	534	537	742	1075	864	958	934	640
- через міжнародні платіжні системи	2097	1825	2126	2804	3213	4084	3190	2331	2345	2247	2255	2228	2694	3157	3368
Неформальні канали	805	713	777	963	1035	1160	889	2623	3045	4426	5436	5881	4571	5885	5665
Обсяги грошових переказів у % до ВВП	3,4	4,6	4,1	4,1	4,1	4,5	4,8	7,6	8,1	8,2	8,5	7,7	7,7	7,0	8,0

Додаток 3

Прямі інвестиції в Україну: операції за видами економічної діяльності

Код за видом економічної діяльності	2019					2020					2021						
	Прямі інвестиції (усього) (2+5)	Інструменти участі в капіталі (3+4)	Інструменти участі в капіталі, крім реінвестування доходів	Реінвестування доходів	Боргові інструменти ³	Прямі інвестиції (усього) (2+5)	Інструменти участі в капіталі (3+4)	Інструменти участі в капіталі, крім реінвестування доходів	Реінвестування доходів	Боргові інструменти ³	Прямі інвестиції (усього) (2+5)	Інструменти участі в капіталі (3+4)	Інструменти участі в капіталі, крім реінвестування доходів	Реінвестування доходів*	Боргові інструменти		
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
ПРЯМІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ	6	4 909,1	1 658,8	3 250,3	1	36,0	272,4	760,1	-487,7	-308,4	7	6 135,1	1 185,7	4 949,4	1		
СІЛЬСЬКЕ, ЛІСОВЕ ТА РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО	A	38,0	29,2	73,2	- 44,1	8,9	224,6	182,2	- 12,1	194,3	42,4	127,8	1 208,9	19,5	1 189,5	- 81,2	
ПРОМИСЛОВІСТЬ	B+C+D	2	480,2	2 011,6	599,5	1 412,2	468,6	851,1	- 493,2	327,4	-820,6	-357,9	039,5	2 721,3	224,1	2 497,2	318,1
ДОБУВНА ПРОМИСЛОВІСТЬ І РОЗРОБЛЕННЯ КАР'ЄРІВ	B	1	150,6	1 245,3	359,4	885,9	- 94,7	33,5	245,7	33,8	211,8	-212,2	730,5	186,7	1,1	185,6	543,9
ПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	C	1	829,0	834,7	98,1	736,6	- 5,7	984,9	- 479,5	251,7	-731,3	-505,4	867,7	2 319,2	167,4	2 151,8	-451,5
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	10 - 12	1	483,1	356,5	- 29,1	385,7	126,6	224,1	421,7	121,2	300,5	-197,6	260,5	335,2	80,1	255,1	- 74,7
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	13 - 15	1	11,8	- 6,1	- 6,9	0,8	17,9	- 2,7	- 2,7	- 1,1	- 1,6	0,0	29,5	34,3	2,1	32,2	- 4,8
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	16 - 18	1	82,4	109,3	56,1	53,3	- 27,0	90,5	137,0	53,8	83,2	- 46,5	82,2	134,2	- 4,8	139,0	- 52,0
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	19	1	55,9	- 56,1	-	- 56,1	0,1	47,6	- 56,9	- 0,5	- 56,4	9,3	132,0	- 132,4	0,2	-132,6	0,4
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	20	1	553,6	563,6	3,4	560,2	- 10,1	712,3	- 674,7	30,1	-704,7	- 37,6	300,9	325,0	25,9	299,0	- 24,0

Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	21	52,7	54,2	16,9	37,3	- 1,5	22,3	22,3	- 0,8	23,1	- 0,0	19,3	25,0	-	25,0	- 5,7
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	22, 23	279,9	212,9	24,4	188,5	67,1	81,9	121,5	9,0	112,4	- 39,5	275,7	257,8	37,4	220,4	17,9
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	24, 25	-	- 578,6	20,0	-598,6	-218,4	-	- 361,7	7,6	-369,3	-209,9	1	1 348,6	- 2,6	1 351,3	-334,8
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	26 - 30	181,2	142,9	5,6	137,2	38,3	-	- 101,5	20,4	-121,9	10,2	-	- 61,3	17,1	- 78,4	32,0
Виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	31 - 33	37,2	36,0	7,7	28,3	1,3	21,7	15,5	12,2	3,3	6,2	47,0	52,7	12,0	40,7	- 5,7
ПОСТАЧАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ, ГАЗУ, ПАРИ ТА КОНДИЦІЙОВАНОГО ПОВІТРЯ	D	499,1	- 70,5	142,1	-212,6	569,6	97,6	- 260,7	41,2	-301,9	358,3	435,6	210,6	55,7	154,9	225,0
ВОДОПОСТАЧАННЯ; КАНАЛІЗАЦІЯ, ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ	E	1,5	2,2	- 0,2	2,3	- 0,6	2,7	1,3	0,7	0,7	1,4	5,7	4,9	- 0,0	4,9	0,7
БУДІВНИЦТВО	F	125,2	59,4	69,8	- 10,4	65,8	119,0	- 122,9	22,7	-145,6	3,9	74,1	67,3	105,7	- 38,4	6,8
ОПТОВА ТА РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ; РЕМОНТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І МОТОЦИКЛІВ	G	862,9	855,1	- 4,5	859,6	7,8	48,4	116,6	74,7	41,9	-165,0	656,7	391,9	58,5	333,4	264,8
ТРАНСПОРТ, СКЛАДСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ПОШТОВА ТА КУР'ЄРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	H	345,6	265,5	28,8	236,7	80,1	26,9	68,4	93,9	- 25,5	- 41,5	165,9	103,0	41,0	62,0	62,9
ТИМЧАСОВЕ РОЗМІЩУВАННЯ І	I	48,7	47,9	- 13,9	61,7	0,9	46,9	- 51,2	17,3	- 68,5	4,3	38,3	29,5	11,0	18,4	8,8

ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧУВАННЯ																	
ІНФОРМАЦІЯ ТА																	
ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ	J	67,6	- 105,6	12,2	-117,8	38,0	373,8	349,6	35,4	314,2	24,2	- 2,1	343,6	301,5	42,1	-345,7	
ФІНАНСОВА ТА СТРАХОВА																	
ДІЯЛЬНІСТЬ	1																
ОПЕРАЦІЇ З	K	172,0	1 132,6	643,3	489,2	39,4	226,0	186,9	-114,0	300,9	39,1	644,6	639,4	47,4	592,0	5,2	
НЕРУХОМИМ МАЙНОМ	L	494,1	328,2	100,2	228,0	166,0	157,5	- 291,0	15,0	-306,0	133,5	347,3	369,1	170,6	198,6	- 21,8	
ПРОФЕСІЙНА, НАУКОВА ТА ТЕХНІЧНА																	
ДІЯЛЬНІСТЬ	M	468,3	186,8	38,9	147,9	281,5	79,2	46,2	62,9	- 16,7	33,0	37,8	106,9	84,6	22,3	-144,8	
ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ																	
АДМІНІСТРАТИВНО ГО ТА																	
ДОПОМІЖНОГО																	
ОБСЛУГОВУВАННЯ	N	51,9	55,9	55,0	0,9	- 4,1	174,7	195,5	123,0	72,6	- 20,9	78,9	21,2	- 10,0	31,2	57,7	
СОЦІАЛЬНЕ																	
СТРАХУВАННЯ	O	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	- 1,0	- 1,0	-	- 1,0	-	
ОСВІТА	P	- 3,6	- 1,5	0,0	- 1,5	- 2,2	- 0,4	3,8	2,9	0,9	- 4,2	1,1	- 0,9	- 1,0	0,1	2,0	
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА																	
НАДАННЯ																	
СОЦІАЛЬНОЇ																	
ДОПОМОГИ	Q	36,7	22,5	12,5	10,0	14,2	7,8	- 1,7	3,7	- 5,5	9,5	29,8	30,9	12,1	18,7	- 1,0	
МИСТЕЦТВО, СПОРТ, РОЗВАГИ																	
ТА ВІДПОЧИНОК	R	30,1	- 25,4	- 3,3	- 22,1	- 4,7	- 3,3	- 1,6	2,5	- 4,0	- 1,7	8,9	5,9	8,6	- 2,7	3,0	
НАДАННЯ																	
ІНШИХ ВИДІВ																	
ПОСЛУГ	S	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	0,6	0,7	- 0,6	1,3	- 0,0	
Нерозподілено за видом економічної діяльності ²		- 6,9	44,1	48,0	- 3,9	- 51,0	81,2	85,2	104,4	- 19,2	- 4,0	147,2	97,2	112,6	- 15,4	50,0	

Додаток И

Питома вага країн-основних торговельних партнерів України в загальному
обсязі товарообороту за 2022 рік*

№	Країни	Товарооб орот	Частка в загальному у обсязі товарообо роту, %	Експорт	Імпорт	Сальдо
	УСЬОГО	93 630	100,0	40 762	52 868	-12107
1	Республіка Польща	11 216	12,0	5 985	5 230	755
2	Китайська Народна Республіка	10 707	11,4	2 453	8 253	-5800
3	Турецька Республіка	6 220	6,6	2 901	3 319	-418
4	Федеративна Республіка Німеччина	6 092	6,5	1 786	4 305	-2519
5	Румунія	5 052	5,4	3 639	1 413	2225
6	Республіка Болгарія	3 420	3,7	1 417	2 003	-586
7	Італійська Республіка	3 259	3,5	1 581	1 678	-97
8	Сполучені Штати Америки	3 002	3,2	856	2 146	-1290
9	Республіка Індія	2 564	2,7	889	1 675	-786
10	Королівство Нідерландів	2 504	2,7	1 448	1 056	391
11	Чеська Республіка	2 450	2,6	1 036	1 414	-378
12	Словацька Республіка	2 400	2,6	1 434	966	468
13	Королівство Іспанія	2 252	2,4	1 563	690	873
14	Угорщина	2 099	2,2	1 359	740	619
15	Литовська Республіка	1 952	2,1	637	1 315	-678
16	Російська Федерація	1 879	2,0	339	1 540	-1201
17	Французька Республіка	1 768	1,9	560	1 208	-649
18	Республіка Білорусь	1 542	1,6	184	1 358	-1175
19	Австрійська Республіка	1 220	1,3	763	456	307
20	Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії	1 117	1,2	363	754	-390
21	Швейцарська Конфедерація	1 076	1,1	120	957	-837
22	Республіка Молдова	1 066	1,1	920	145	775
23	Арабська Республіка Єгипет	968	1,0	796	172	624
24	Королівство Бельгія	967	1,0	442	525	-83
25	Грецька Республіка	938	1,0	182	756	-574
26	Республіка Казахстан	803	0,9	292	511	-219
27	Республіка Корея	745	0,8	237	509	-272
28	Королівство Саудівська Аравія	744	0,8	439	305	134

29	Японія	729	0,8	106	623	-517
30	Азербайджанська Республіка	674	0,7	191	483	-292
31	Держава Ізраїль	604	0,6	328	276	53
32	Королівство Швеція	572	0,6	67	506	-439
33	Латвійська Республіка	505	0,5	278	227	51
34	Соціалістична Республіка В'єтнам	412	0,4	103	310	-207
35	Грузія	352	0,4	248	104	145
36	Республіка Узбекистан	348	0,4	188	160	29

*Дані
Державної
служби
статистики
України

Примітка:
З 2014 року дані
подаються без
урахування
тимчасово
окупованої
Російською
Федерацією
території
України.

